

Антропософски вести

Брой 93
КОЛЕДА
ДЕКЕМВРИ 2025 г.

ИЗДАВА СЕ ОТ АНТРОПОСОФСКОТО ОБЩЕСТВО В БЪЛГАРИЯ

Антропософията е път на познание и себеразвитие, който обхваща сферите на философията и науката, изкуството и социалния ред, предлага духовно-научни методи за развитие на истинско осъзнаване на реалността, дава обективно обяснение за човешката и световна еволюция. Основателят – д-р Рудолф Щайнер (1861 – 1925 г.) предоставя на всяка индивидуалност в пълна свобода обективно да изследва и провери фактите, изнесени от него за видимия и невидимия свят.

СЪДЪРЖАНИЕ

2. Рудолф Щайнер – след 100 г.
2. Коледният празник като мост към великденския празник
5. Кой същества движат целия космос?
8. Посещение на Михаил Пицхелаури в България
8. Каква е ролята на малките народи
10. Антропософията е станала част от живота
10. Инициативи, отговорности и саможертви
13. Едно предколедно разсъждение
14. Интересът към всичко съществуващо
16. Няколко щриха из един не дълъг, но отдаден групов живот
17. Интуитивното познание в антропософския път
19. Социалната тричленност като средство за предотвратяване на войните
24. Новини и съобщения
24. Антропософски групи в България

В човешките душевни глъбини живее слънчево-душевната утеха.
И верните душевни сили ще могат да я предусетят
в живота зимен на душата, в надеждата, изпълваща сърцето,
която вижда в зимната дълбока нощ духовната и слънчева победа
във Коледната благодатна светлина, символизираща най-висш живот.

Рудолф Щайнер GA 40

РУДОЛФ ЩАЙНЕР – СЛЕД 100 Г.

Какво се изпълни; какво се затвори и какво се отваря? Първото нещо, което можем да потвърдим, е, че Рудолф Щайнер и Антропософията станаха едно. Духовните идеи и интуиции на Щайнер се вплътиха във видимите дела на Антропософията. Антропосът се обедини със София; както и Йоан под Кръста взе Майката... И в бъдеще това все повече ще се изживява. Рудолф Щайнер надхвърли пределите на своята личност и след 100 г., следвайки розенкройцерското правило, вече можем да говорим за неговата духовна индивидуалност, преминала през миналите си животи и донесла познанието и мъдростта на Мистериите. Така все повече ще можем да разгадаваме загадките на неговия живот. Още повече, че отбелязваме и 800 г. от рождението на Тома Аквински (1225), а преди няколко години се навършиха и 2400 г. от рождението на Аристотел.

Как преминаваха нишките на познанието, на свободата, на душата през живота на тези личности? Как духовната индивидуалност обединяваше отделните личности? Какво се случваше например в 49-та година в техния живот? Ари-

стотел създава своя ликеон в Атина и написва естествените науки за бъдещето на човечеството; Тома Аквински спира да пише след срещата си с Христос и умира; Щайнер започва с благовестието за етерния Христос. Това, което Тома Аквински поиска от Христос, го получи в следващата си инкарнация - отпечатък от Аза на Христос. И Рудолф Щайнер успя да превърне духовното познание в Любов, а любовта – в познавателна сила. И на финала приложи на практика Михаиловата мисъл - човек трябва да възкръсне приживе, за да може спокойно да бъде положен в гроба. А неговите езотерични ученици продължиха да следват душата му след прага, изживявайки заедно с него ретроспекцията на изминалия му живот... Така и ние сега можем да съпреживеем ретроспекцията на живота му до началото на 20 век. Така тази духовна индивидуалност извървя пътя на познанието, достигайки своя апогей в Духовната наука, Антропософията.

Д-р Т. Франгов

Anthroposophy Worldwide
Октомври, 2025

КОЛЕДНИЯТ ПРАЗНИК КАТО МОСТ КЪМ ВЕЛИКДЕНСКИЯ ПРАЗНИК

В последния ден на Адвента човек може да влезе в Храма на Висшите познания, ако е издържал всички изпитания на целия адвенет период. В последната част на този период той застава пред вратата на Духовния храм. До този момент той вече е преодолял всички изкушаващи сили. Духовният храм е неговият собствен Висш Аз. Основната добродетел на този етап е Мъдростта, която оживява в последната седмица на Адвента. На тази степен тя значително се разширява и задълбочава. Едно от първите преживявания на ученика в Храма на Висшите познания е преживяването на Висшата Божествена Мъдрост, която му разкрива своите съкровища. Едва сега той започва истински да разбира света. За мен е много важно това, че всеки човек носи в себе си индивидуалната Мiroва памет, която преминава през всичките му вплъщения на Земята. Тя е свързана с неговия висш Аз. Най-голямото препятствие за всеки човек е да възприема своя Висш Аз, защото съзнанието му е постоянно приковано към нисшия Аз. Това прави невъзможно влизането в сферата на Мировата памет и затова духовният ученик трябва да приеме питието на забравата, което е предназначено за нисшата памет. След това той изпива питието на спомена, което е за висшата му памет. Това е съзнателният преход на духовния ученик от нисшия Аз към Висшия Аз. Когато сме направили тази най-важна крачка от единия към другия ежегоден период, можем да пристъпим към Коледното настроение. То е свързано с двата основни мистерийни потока, които винаги ни връщат към мистериите на древността.

Двата потока са свързани с противоположността на времето и пространството. В основата на тази противоположност стоят двата вида мистерии на древността, свързани със субстанциите на водата и огъня. Водата е водеща-

та субстанция за учениците на южните мистерии, които са стъпили в потока на времето в резултат на преживяването на живата вода. Те са съзерцавали своите минали вплъщения, а учениците на северните мистерии са се съединявали с огъня на духовното пространство и са прониквали в макрокосмоса. И в двата случая става приобщаване към Духа, но в единия случай този процес е чрез Мистерията на духовното пространство, огъня, а в другия – чрез Мистерията на духовното време, водата. За мен е много важно всеки човек да се опита да определи собствената си принадлежност към единия от двата основни потока. Затова припомням, че участието на двата мистерийни потока е било необходимо за Христовото вплъщение в Поврата на Времената. В Евангелията тези два мистерийни потока са представени от влъхвите и от пастирите в полето. Влъхвите са посветените, които са преминали през дълга подготовка в основаните от Заратустра мистерии. Те са пазители на древните съкровища на мъдростта от древноиндийската, древноперсийската и египетско-вавилонската епохи. Те идват в Палестина и полагат тези дарове в краката на Младенеца Исус в символичната форма на тамян, злато и смирна. Влъхвите посочват как това, което е било посято като семе в предишните периоди, може да бъде спасено за човечеството само ако един бъде проникнато от силата на Христос. Това, което те са пожертвали за Младенеца Исус, ще бъде събудено от Христос. То съдържа силите, които могат да проникнат в трите по-късни периода с Христовия импулс. Третата следатлантска епоха ще бъде възкресена от Христос във всичко, което съдържа като мъдрост, за да стигне до нашата пета епоха. Втората епоха е възкресена, за да може в шестата следатлантска епоха да има истинско разбиране за Христос. А древноиндийската епоха, преди-

вява своето възкресение в седмата следатлантска епоха с помощта на силата на Христос.

Христос трябва да възкреси определена личност, човешка душа, която чрез своята съдба е призвана да бъде специален носител на тези културни семена. Трите възкресения са следните. Първото е възкресението на младия мъж от Наин в Евангелието на Лука. Наин е преживял цялата трета следатлантска епоха, египетско-халдейската култура. Той е прероденият младежът от Саис, който разбулва Изидата. Никой смъртен не можел да повдигне завесата на Изидата по това време. Безсилната мъдрост на египетския период е символизирана в младостта на Саис. След това се преражда в трети век, като Мани основателя на Манихейството. Неговото учение съдържа обобщение на цялата мъдрост на древните религии, осветена от християнски гнозис. После се преражда като Парсифал, син на Херцелейда, нов учител на християнството, чиято задача е все повече да прониква християнството с ученията за кармата и прераждането, когато му дойде времето.

Второто е епохата на Заратустра и в цялата си мисия Заратустра, като предшественик на Христос, учи да се цени и обработва Земята, да не се бяга от злите сили, а да бъдат побеждавани и по този начин да бъдат изкупени. Христос Иисус не е могъл да възкреси Заратустра като представител на втората следатлантска епоха. По това време обаче на Земята е възпътена друга индивидуалност, чието развитие и най-значима мисия за човечеството се съчетават в забележителен паралел с тази на Заратустра. Това е възкресеният Лазар, който се свързва с душите, принадлежащи към втората следатлантска епоха. Те са представени като „хората от града“ и това е прероденият Хирам Абиф.

Третото е възкресението на дванадесетгодишната дъщеря на Яир и предшестващото го изцеление на жената, която е имала кръвотечение в продължение на дванадесет години. Тя е това, в което се е превърнала някога процъфтяващата духовна култура на древна Индия, това, което не е могло да бъде излекувано от лекарите, защото никакъв метод на йога, никаква философия на Веданта, в цялата ѝ възвишеност, не е могла да спаси индийската култура от унищожение. Тя е кармично свързана с момичето, което е на дванадесет години, т.е. развитието на етерното тяло е почти завършено. Древноиндийският културен период е времето на развитие на етерното тяло. Това, което е било поставено като зародиш в етерното тяло, в древноиндийската култура, трябва да бъде пробудено и запазено за последната, седма епоха. Самите Вълхви няма да доживеят да изпитат възкресението на съкровищата на мъдростта на своите културни епохи. Те се връщат в родината си по друг път. Ние виждаме къде отиват по-късно тези три под-

несени дара и какво всъщност се случва с тяхната мъдрост.

В съвсем друга ситуация са се намирали пастирите. Техният път към началото на Поврата на Времената е бил кратък както във времето, така и в пространството. Съвсем близо до Витлеем те са пасели своето стадо. В момента на раждането на Младенеца са получили откровението за Събитието. Затова не са имали време да размишляват и да се подготвят. Пастирите веднага са превърнали във волев импулс полученото откровение и веднага са тръгнали на път. Този мощен волев импулс е съзрявал в течение на много години бавно и постепенно в дълбините на душите им. После той внезапно се е събудил чрез подареното им преживяване и е преминал в действие без да се губи и минута. Рудолф Щайнер е определил съвсем ясно новата задача, която вече е стояла пред вълхвите и пастирите. Задачата се състои в това, че отсега нататък вълхвите трябва вътрешно да станат пастири, а пастирите – вълхви. Онова, което при вълхвите е било в познанието, сега трябва да

изпълни тяхната воля, а онова, което при пастирите е било във волята – трябва да стане за тях ново познание. Тази задача трябва да бъде решена чрез Антропософията, за да могат двете течения да започнат да работят заедно. Защото само в резултат на това те могат да намерят съзнателния достъп до Мистерията на Христос. Тези две полярни групи са се възплътили на Земята не едновременно, а са били изместени точно с едно поколение. Първоначално вълхвите са се появили в Антропософското движение. Голяма част от тях са дошли в Антропософията чрез Теософското общество. Те са имали зад гърба си дълъг път на духовно търсене и душите им са жадували за истинска християнска езотерика. При пастирите се наблюдава съвсем

друг подход към Антропософията. По-голямата част от тях е дошла в Антропософското движение след неговото отделяне от Теософското общество и се е вливала в него няколко години. За разлика от първата група, те не са искали да се занимават с Антропософията само в свободно то време, а са се стремили да я внасят в своето ежедневие и най-вече в професионалния си живот. От техните въпроси са възникнали много практически инициативи.

Днес всеки човек може да се опита да определи своята принадлежност към единия от двата основни потока. За Рудолф Щайнер е било много важно да обедини тези потоци и да им разкрие общата Михаелическа карма. Необходимо е било двата основни мистериини потока да се обединят, за да се превърне Антропософското общество в цялостна кармическа общност. А това никак не е било лесно. Налагало се е да се разкрие още една тайна. Но преди това Рудолф Щайнер е пристъпил към основаването на трите класа на Михаилевата школа на Земята. Трите личности, които са

носител на тайната на Кристиан Розенкройц, са Рудолф Щайнер, Мария Щайнер и Ита Вегман. А християнството на бъдещето притежава тайните на бронзовото море и златния триъгълник. Тези тайни са били заложени по времето на цар Соломон и майстора строител Харам Абиф, когато се създава подходящо тяло за душата. В съответствие с еволюцията на човечеството тези две индивидуалности са започнали свързването на нисшите и висшите принципи в човечеството. Хирам строи храм, който е поръчан от Соломон, за да бъде обиталище на душата на Сафската Царица. По това време трябва да се добавят трите висши принципа, които са зададени от Соломон, но душата все още не ги разпознава и се отказва. Азът е принуден да се потопи в първоначалното физическо състояние и от там те са му подарени като златен триъгълник, за да ги прибави към другите тела. Но процесът е прекъснат с убийството на Хирам. След смъртта си тази индивидуалност преработва всичко, което е заложила в земния си живот. И ние я виждаме отново като Лазар, втъкала вече трите по-нисши съставни части: Сетивна, Разсъдъчна и Съзнателна душа. Липсват само отхвърлените предишни съставни части: Манас, Будхи и Атма. Сега вече тя може да ги получи външно от Йоан Кръстител с посредничеството на Христос Исус. Сцената с възкресението на Лазар от евангелието на Йоан показва това съвсем ясно. Но тази индивидуалност трябва още веднъж да премине по този път, през Средновековието чрез колегиума от посветени. Тя трябва да преработи всичко отново до Съзнателна душа, за да изсветли тялото до прозрачност и да приеме в рамките на четири дни възкресението на цялата мъдрост с трите висши принципа дадени от Христос. И така след сто години тази индивидуалност се появява на физическия свят и преработва всичко отново. Тогава тя приема Розовия Кръст като свой символ и показва как върху почвата, символизираща старите принципи, се издига изсъхналото етерно тяло, представител на човешкото минало, което е било заразено от Луцифер. Това е едновременно дървото, на което човек може да бъде разпнат. Въсщност, такова разпятие действително се случва, когато фантомът, съхраненото незасегнато от Луцифер етерно тяло, остава на Земята след Мистерията на Голгота и чрез нея се съединява с това, което е живяло като съвкупност от етерни тела, заразени от Луцифер. Тези тела, разбира се, са били разпръснати и от това свързване с фантома са израснали червените рози на черния Кръст, който е символ на старите принципи. Тази индивидуалност започва да се въплъщава на всеки 100 години, за да насочва човешкото развитие. В първоначалната си форма Розенкройцерството съществува до края на 18 век, когато възникват най-забележителните духовни начинания и в резултат на това формата трябва да бъде променена. Рудолф Щайнер споменава за едно негово въплъщение по време на Френската революция като Граф Сен Жермен. От тринадесети век до Френската революция розенкройцерите се познават само помежду си. Само тези, които сами са розенкройцери, могат да се разпознаят. Невъзможно е един розенкройцер да бъде разпознат отвън. Розенкройцерите могат да заемат най-забележимите светски позиции.

Много ръководители на образователната система са на определени позиции, така че да могат да работят силно, без да бъдат разпознавани. Но те също идват и отвън в законодателните и административните клонове и следователно са високо ефективни. Граф Сен Жермен, довереният приятел на придворната дама на кралицата, споменава за опасното положение в което се намира Франция. След това той казва: „Ако предупрежденията ми не бъдат чути, няма да ме видят три поколения.“ Революцията възниква от призива за правата на личността. Стремелът към свобода тогава принадлежи на нисшия Манас. И така събитията се случват по вътрешен план, донесените блага по този вътрешен път. Те трябва да бъдат предадени отвън чрез тази индивидуалност и всичко да се случи по мирен начин. Но нещата преминават по стария път отвътре навън, по кървавия път. Старите нетрансформирани форми вземат превес. Тези форми действат и днес. Но след осемдесет години се появява Теософията, която е създадена от учителите на Мъдростта и хармонията на усещанията. Те предават ученията отвън, което прави необходимо Теософията и теософските истини да се съобщават на света. Малко по малко тайните знания на човечеството стават достъпни и вече има части от по-ранните тайни знания, които са се появили или се появяват публично. Те са открити от външната естествена наука и от историята най-напред чрез Блаватска, която създава Теософското общество. Впоследствие това знание е предоставено на д-р Рудолф Щайнер да продължи мисията на Теософията отначало като член на теософското общество. Но поради определени обстоятелства той е насочен от Учителите да създаде Антропософското общество, като с тяхна подкрепа е създаден Храм или училище за духовна наука. Първите езотерични класове са доказателство за тази дейност, но след войната дейността е разделена от учителите и е необходим друг подход за развитие. Впоследствие Храмът на физическото поле е опожарен и в пламъците д-р Рудолф Щайнер вижда да се изгражда новият духовен храм. На първите лекции той обяснява красивите цветни пламъци при неговото изгаряне, като в тях е видял построяването му в духовния свят. Храмът е опожарен и жертван в земния свят, за да бъде изграден отново в духовния свят. Ние виждаме неговото отражение в сегашната сграда. Първи, Втори и Трети клас показват пътя, по който Антропософското общество и човечеството трябва да преминат, за да се достигне до изградения Духовен храм, който е част от новия Ерусалим. И всеки, който премине по този път, да бъде негов жител. Досега човешките същества са имали коледен и великденски празник, но тези два празника са оставали несвързани. Великден е празникът на Христос, а Коледа е празникът на Исус. Великден и Коледа стават свързани, когато придобием способността да разбираме как Христос и Исус са взаимосвързани. Духовната наука е тази, която изгражда моста между коледния и великденския празник. И Антропософията, и Михайловата школа създадена след Коледното Събрание, са мостът, пътят, истината, животът и спасението на човечеството.

КОИ СЪЩЕСТВА ДВИЖАТ ЦЕЛИЯ КОСМОС?

Темата за възникването на Слънчевата система представява една загадка и едно предизвикателство за познавателните способности на хората от древността до наши дни. Ние можем да съберем всичко, което знаем за планетарната система и да го наречем с думата планетология в съответствие с академичното наименование. Може би аз не съм човек, който е толкова навътре в науката планетология, но това е занимавало умовете на хората от най-дълбока древност, а и академичните среди също се опитват да го обяснят. Още като деца в училище ние сме учили възникването на Слънчевата система и са ни преподавали как е станало всичко това с хипотезата на Кант-Лаплас. Всички сме чували примера за учителя, който бъркал в една тенджерка, за да демонстрира хипотезата на Кант-Лаплас, но забравил себе си. Рудолф Щайнер нарича тази хипотеза материалистична митология за възникването на планетарната система.

Планетологията е нещо не особено познато за мен, но със сигурност има много интересни факти, наблюдения и хипотези. Но е добре да се опитаме да разберем как е възникнала нашата планетарна система от гледна точка на Духовната наука. Знам, че много хора по един или друг начин са се докосвали до стремежа да познават произхода на планетите и ще започна с духовните причини за възникването. Много бих се радвал да се включат хората, които също са се занимавали с тези неща. Нека те да споделят това, което знаят, за да се получи една по-широка панорама и да вникнем малко по-подробно в темата.

Тази тема е безгранична и за нейното обобщаване може би ще ни трябва един голям цикъл от лекции. Предполага се, че по-голямата част от вас са запознати с едно или друго, докато сте чели за тези процеси, които са се случвали и обяснявани в различни лекции на Рудолф Щайнер. В тази лекция ще ги разкажа накратко с няколко изречения, за да можем да обхванем по-голямата част от процеса без да навлизаме много в специфичните подробности. И за да направим това, първо трябва да си припомним, че цялата еволюция протича в планетарни степени. Цялата слънчева планетарна система е една планетарна степен от развитието, която наричаме Земя. Преди тази планетарна степен имаме Старата Луна, която също е една планетарна степен, преди това Старото Слънце и Стария Сатурн. Имат ли нещо общо тези наименования, които ние изговаряме: Стария Сатурн, Старото Слънце и Старата Луна, с имената на планетите днес? Имаме ли някакво духовно основание да ползваме същите имена? За да си отговорим на този въпрос, ние наистина трябва да се върнем към тези стари еволюционни степени и към началото на планетарната еволюция. Трябва също и да погледнем напред към това, което ще се случи след тази планетарна степен наречена Земя, за да видим как всичко се е подредило и какви са нашите основания.

Откъде възниква това и как се появява тази поредица от планетарни степени на развитието? Кои са съществата, които задвижват целия този процес? Къде започва всичко? За да стигнем до отговора, ние трябва да си припомним, че съществуват определени духовни същества, които са по-

стигнали много по-високи степени на развитие още преди да започне самият процес. И тези същества създават еволюцията чрез техните действия. По принцип, когато разглеждаме еволюцията, ние казваме: на Стария Сатурн тези същества от йерархиите, които ние наричаме Архаи, постигнаха своята човешка степен. После на Старото Слънце Архангелите постигнаха своята човешка степен, а след тях и Ангелите постигат своята човешка степен на Старата Луна. Но откъде се вземат другите йерархии? Би трябвало да съществуват предварително тези духовни същества, които ние причисляваме към Втора и Трета йерархия. За да видим откъде се вземат тези същества, ние трябва да погледнем напред към еволюцията. Какво ще се случи със Земята в следващата планетарна степен на бъдещия Юпитер, на бъдещата Венера и накрая на Вулкан. Накрая Вулкан се разпада, изчезва напълно от пространството и съществата, които преминават своята еволюция през тези планетарни степени, се освобождават. Те се освобождават и са готови да работят за едно ново сътворение от по-висшите същества, които са творчески същества. Йерархиите нямат творческа сила, те не могат да пораждат нищо. Те могат само да служат на духовните същества, които стоят много по-високо. Ние трудно можем да опишем с думи същността на творческите същества, които са постигнали много по-висши степени на развитието. Тези висши творчески същества сътворяват плана за развитието, а йерархиите само го изпълняват. Йерархиите, които днес наричаме Първа и Втора йерархия, са достигнали своята степен на развитие в една съвършено друга система, но са ангажирани от творческата Троица да работят и да осъществят техният план. Наблюдавайки по-висшите същества на Стария Сатурн, тези същества, които наричаме Първа йерархия, предизвикват отделянето на топлината, с което започва еволюцията. Този топлинен елемент е основен и до ден днешен, а ще продължава да бъде такъв и в бъдеще. Топлината, която се отделя на Стария Сатурн, е началото на всичко. Цялата еволюция на Сатурн протича така, че душевната топлина, която Престолите излъчват в пространството, да бъде трансформирана във физическа топлина. За първи път се появява нещо, което е материя, макар и фина топлинна материя, но това е нещо, което от душевно става материално. Сатурн е едно планетарно тяло и когато еволюционната му степен приключва, той минава през пралая и на Старото Слънце йерархията на Серафимите съгъстява Стария Сатурн. Ние трябва да си представим, че размерът на Стария Сатурн може да бъде сравнен с орбитата на днешния Сатурн.

При Старото Слънце става едно съгъстяване. Херувимите и Серафимите въздействат отвън така, че съгъстват топлината приблизително до орбитата на Юпитер. Това не е едно пространствено съгъстяване, но все пак имаме някакви параметри в пространството. При това съгъстяване на топлината започва едно разслояване и можете да си представите как разтваряте нещо във вода, но едната част не се разтваря. Едната част става по-фина, а другата част остава като утайка. Същият процес протича в духовния свят, когато

топлината, която е сгъстена, става газообразна. Получава се въздушен елемент, в резултат на което утайката става въздух, а това, което се разрежда, което излита при сгъстването, е етерният елемент. Вие знаете, че на Слънцето за първи път се появяват етерните субстанции, но на Слънцето все още имаме едно единствено планетарно тяло. Всички духовни същества, които работят върху Старото Слънце, не се разделят. Тези процеси постепенно се усложняват, защото при всеки преход имаме същества, които напредват в своето развитие, и други същества, които са по-назад в своето развитие. В духовния свят протичат същите процеси, както и в училище. Едни ученици учат повече и стават отличници, други са двойкаджии, а повечето са в средата. Същото е и в духовния свят: едни същества от йерархиите напредват, други същества остават по-назад. Постепенно започва да се създава едно напрежение между тези, които напредват и тези, които изостават. На Старата Луна това напрежение довежда до там, че за първи път се налага единното мирово тяло да се раздели на две. Получава се едно Слънце и една Луна. И това разделяне става не за друго, а заради разслояването между съществата. Едните същества искат да продължат да напредват все още така, че да не бъдат задържани от тези, които са по-назад. Те се обособяват на едно Слънце, а всички, които са по-назад в развитието, са събрани на отделно небесно тяло, където те да продължат еволюцията, която съответства на тяхното ниво. И за първи път имаме една планетарна система. На Старата Луна се появява за първи път една сравнително простичка планетарна система, в която имаме едно Слънце и една Луна. И там възниква онзи елемент, който днес физиците наричат гравитация, защото стават две тела, които трябва да си взаимодействат. Днешните физици го наблюдават като явление във външния свят без да разбират същността му, и затова го наричат така.

Гравитацията е една сила, която на Старата Луна се появява в своя най-първичен вид, за да могат да се уредят отношенията между тези същества, които са по-напреднали и онези, които са по-назад в своето развитие. Това е един особен вид разговор между тях, едно наставление на повисшите същества към по-нисшите чрез движението, чрез това планетно движение, което днес се нарича гравитация. Ние толкова знаем. Рудолф Щайнер също не е говорил много за тия неща, но това е най-елементарната първична степен на гравитацията. И понеже еволюцията продължава, от Старата Луна ние отиваме към нашата планетарна степен Земя. В първите големи периоди се повтаря всичко, което се е случило в предишните планетарни степени и същевременно започва да се повтаря именно това напрежение, защото при напредването от Старата Луна към сегашната степен Земя всички изоставачи и напредвачи духове започват да се разслояват още повече. Започва едно голямо напрежение, защото някои духове са много напреднали, други са изостанали, а трети са в средата. В резултат на това напрежение по-напредналите духовни същества се отделят от Слънцето в зависимост от това, доколко са напреднали или са изостанали. Най-напред се отделя Сатурн. Днешният Сатурн е първата планета, която се отделя от общата маса

на Слънцето. Първоначално нашата Земя се появява като едно ново планетарно тяло, от което започват да се отделят същества. Най-напред се отделя Сатурн, на който се живеят съществата, които са свързани най-много със Стария Сатурн, и затова го наричаме Сатурн. Когато описва Сатурн като планетарно тяло, Рудолф Щайнер казва, че той всъщност е топлинно тяло, изградено изцяло от топлина. Това е основният му елемент. След това се отделя Юпитер. В новата планетарна степен Юпитер съответства на Старото Слънце. Той има въздушен характер. Цялото съдържание на Юпитер е газообразно, там няма твърди елементи, има някои по-гъсти частици, но всичко е газообразно. На Стария Сатурн дори няма и газообразни елементи, там е просто топлина. И днес пръстените на Сатурн са само една оптическа илюзия, такива пръстени няма. Ние ги виждаме отук, защото светлината се пречупва по определен начин в пространството и ние виждаме едни топлинни отражения, които ни изглеждат като пръстени, но те не съществуват. Това са топлинни образувания.

След това се отделя Марс заедно със съществата, които могат да продължат тяхната еволюция в по-подходящи условия. А през Лемурийската епоха се отделя и Луната. Това е една необходимост, в която действат по-висшите духове, защото те имат силата да отделят тези същества и да ги изхвърлят навън. Ние можем да обясним защо възникват планетите по този начин. Вие знаете, че според системата на Коперник, планетите имат елипсовидни, почти кръгови орбити, леко издължени. Трябва да смятаме, че когато говорим за планети, за тези планетарни духове, които се развиват на съответните планети и преминават своята еволюционна степен, те разпростират своето въздействие върху цялата сфера, която е определена от тяхната орбита.

Но защо, когато наблюдаваме тези материални топки, така както днес са известни, ние виждаме една сгъстена материя? Защо възприемаме планетата като сгъстена материална субстанция? Защото тези планети се образуват по такъв начин, че в планетарната сфера духовете, които изживяват своята еволюционна степен и които се развиват, действат отвътре навън. И във външните планети, които са Сатурн, Юпитер и Марс, отвън навътре действат съответно йерархиите Серафими, Херувими и Престоли. Отвътре действат духовете на Втората йерархия, а отвън действат духовете на Първата йерархия. По този начин те се уравновесяват и се получава една сфера, но формирането става по този начин: едните същества действат отвътре навън, а другите – отвън навътре и ги ограничават, спират ги. Рудолф Щайнер обяснява защо ги виждаме като материална топка.

Ще ви дам пример с един айсберг. Когато го наблюдаваме, ние виждаме само една негова част. Но ако бихме могли да го наблюдаваме на етерно ниво, щяхме да видим, че всъщност това е една много сложна повърхност и там, където се сгъстват определени сили, тялото малко прилича на леща.

При планетите елипсовидното образование е разпространено далеч над тези физически размери, които астрономите могат да установят. Там в едно етерно тяло се събира материята и ние виждаме физически само това, което е

събрано във фокуса на една голяма етерна леща. А когато го разглеждаме астрално, това е цялата сфера. С възприемателните способности, които ние имаме сега, можем да видим само планетите като физически тела. Но разширявайки своите възприемателни способности, човек постепенно ще започне да ги вижда. Ако днес можехме да виждаме етерно, щяхме да видим цялата леща, щяхме да виждаме орбитите. И ако можехме да виждаме астрално, щяхме да виждаме планетите в цялата им сферичност.

В цялото пространство се разположени силите, които действат от планетите. За да си представите това, ще ви дам още един пример. Когато разглеждаме Мистерия магна, троичността на човека, ние знаем че имаме човека-глава, човека-сърце и човека-крайници, но за да не става объркване, ние винаги казваме, че например нервната система е основно представена в главата. Но тя е в цялото тяло. Така е и с тези планетарни сили. Те са съгъстени там, където ние ги наблюдаваме като физическо тяло, но силите действат, макар не толкова концентрирано, в цялата сфера.

Един специфичен елемент от въздействието на планетите е тяхното отражение в материалния свят върху Земята. Това специфично въздействие е съгъстването на тези планетарни процеси в метали. Това е свързано с всичко, което планетата представлява като жив организъм. В космическия човек като микрокосмос се отразяват всички планети. Всички планети са отразени в нашите вътрешни органи, но това не е пряко отражение. Това е един вид астрално отражение, в което те могат да проектират своите въздействия. Пряк израз на всяка планета са металите, които ние познаваме. Тези седем метала са свързани със седемте планети така, че когато казваме желязо, всъщност казваме Марс, защото то е еквивалент на Марс. Същността на планетата е съгъстена в един метал. Същността на Луната е съгъстена в среброто, същността на Слънцето е съгъстена в златото, на Меркурий – в живака. Живакът е единственият метал, който не се съгъства. Всички силови въздействия са действия на йерархиите. В този ред ние можем да видим как те са разположени. Във външните планети ние имаме действието на йерархичните същества, на духовете действащи отвътре навън, а отвън ги ограничават силите на Първата йерархия. Когато Земята се отделя като едно планетарно тяло, силите на Венера и Меркурий все още са в Слънцето. Те се отделят по-късно и в тези планетарни сфери отвътре навън действат духовете на Трета йерархия: Ангели, Архангели, Архаи. А отвън, за да се получи сферата и за да не се разпръснат в космоса, те са ограничавани от духовните същества на Втората йерархия.

Но ние трябва да имаме предвид и нещо друго. Вие виждате, че по този начин планетите образуват един вид организъм. Това е един организъм, който можем да наречем земен космически човек. Всички тези планети представляват един вид органи на едно и също висше същество.

Ние, в хода на еволюцията, минаваме от една степен в друга степен, йерархиите също напредват от една степен в друга степен, така стигаме до Вулкан. Вулкан се саморазрушава и се освобождават онези същества, които са постигнали определена степен на развитие. Но ние трябва да видим

какво точно става, с какво се напредва, защото еволюцията няма никакъв смисъл, ако винаги става едно повторение. Ако всичко се повтаря, в това няма да има никакъв смисъл. Какво е това ново нещо, което трябва да се случи? В земното развитие ние наричаме човека цел на еволюцията. Каква е тази цел, в какво се различава човекът от всички останали йерархии? Човекът се отличава от всички останали йерархии по това, че на него му е дадена възможност да има свободна воля, нещо, което друга йерархия няма. Дали ние ще можем да развием тази свобода, която ни е дадена, дали чрез нея ще успеем да постигнем целите на еволюцията или няма да можем – е една опасност, която духовният свят явно приема за възможна. Ние или ще постигнем целта на еволюцията и ще можем да формираме една десета йерархия, която ще може да работи с принципа на Свободата, или няма да можем да направим това. А това означава, че този еволюционен цикъл ще остане безплоден. Всичко зависи от хората. От нас зависи доколко ще можем да постигнем това.

Кратко и схематично аз исках да ви представя от гледна точка на Духовната наука възникването на нашата планетарна система. Миналата година ние започнахме да се съсредоточаваме върху отделните планети като част от нашия космос и тяхното участие в еволюцията на човека. Йерархиите се развиват, но те не могат да постигнат тази цел самостоятелно. До голяма степен те се развиват механично. Те не могат да постигнат повече от това, което те вършат като служители на висшата творческа Троица. Най-голямата степен, до която те могат да стигнат е степента на Серафимите. На човека, който има свободна воля, му е даден шанс да достигне висшата степен като творческа йерархия. Това е голямо предизвикателство.

В своето развитие човекът ще се издигне над всички йерархии, които днес му служат. Вие може би сте срещали това потресаващо съобщение в обясненията на Рудолф Щайнер, който казва, че в своите религиозни изживявания човечеството гледа на Боговете с почит и ние се явяваме нещо като техни служители. В повечето религии хората казват: ние служим на Бога. Но в духовния свят и на прага на смъртта нещата се обръщат и човек вижда, че всъщност за всички духовни йерархии, колкото и да са висши, съществува, на което те служат, всъщност, е човекът и те са служители на това същество. Те са служители на целта човекът да стане това, за което е предназначен. На човека действително е дадена възможността от Боговете да се издигне над йерархиите. Дали това ще стане реалност, ще чакаме да видим. Но ние имаме не само втори шанс, ние имаме трети, четвърти, пети, шести шанс. Духовният свят е отворен към нас, защото такава е целта на цялата еволюция и всички надежди, и всички възможни шансове ще ги има. Но еволюцията като цяло не е гарантирана при наличието на свобода. Нали разбирате, че е много лесно да се гарантира еволюцията без свобода. Духовният свят и всички йерархии казват: така ще стане и така става. Тогава нещата стават, но когато веднъж вече е дадена свободата на човека, оттам нататък няма как да има гаранция. Духовният свят ще направи всичко възможно, за да можем ние да преодолеем онова, което се появява като изкушения и пречки пред нас. Но ние

трябва да го постигнем и това вече само от нас зависи. Затова е хубаво да знаем, че имаме такава отговорност. Защото всъщност свободата означава осъзнаване на отговорност. Всеки човек е свободен да извърши това или онова, но осъзнаването на отговорността позволява с напредването на еволюцията да може непосредствено да вижда последиците от своите действия. Сега все още ние не притежаваме тази способност. В бъдеще тази отговорност ще мине на едно по-високо ниво и човек ще може да действа съзнателно. Сега ние имаме три душевни елемента: мислене, чувства и воля. Нашата воля обаче преминава в действие, а действието вече не е душевен елемент. То се отпечатва във в света и когато ние постепенно напредваме в еволюцията, всичко онова, което сме отпечатали като воля в действието, ние ще

го приберем в душевния си елемент. Действието, което днес е външно, също ще стане вътрешно. Така че самата еволюция предоставя много инструменти на човека да осъзнае своята отговорност по отношение на еволюцията. И само хората могат да напредват по-нататък в еволюцията. Само човечеството има творчески потенциал и свободна воля. След Вулкан започва нов цикъл на еволюцията, нов Сатурн. След Вулкан йерархиите стават зодиакални духове. Те могат само да бъдат служители, те не могат да сътворят. Единствено човекът е способен да съхрани божествените творчески сили.

Георги Акабалиев
Трявна, 2025 г.

ПОСЕЩЕНИЕ НА МИХАИЛ ПИЦХЕЛАУРИ В БЪЛГАРИЯ

Михаил Пицхелаури е антропософски лечебен педагог в Берлинското валдорфско училище, преподавател на семинари в Европа, Доцент по въпросите на възпитание и саморазвитие, член на Управителния съвет на Антропософското дружество в Берлин, както и ръководител на младежкия отдел. Основните аспекти на неговата работа са: Същностно въвеждане във валдорфската дидактика и методология, Развитие на разбирането за взаимовръзката между сетивното и свърхсетивното. В България е известен с проведен и успешно завършен през 2024г. курс по Лечебна педагогика, множество лекции изнесени пред широка аудитория, както и основен лектор в антропософски лагери.

Посещението му в България се състоя по покана на Михаела Танева от училище „Космос“, с. Осоица, а пребиваването беше съпроводено от богата програма, много срещи с хора и няколко лекции. Първата бе проведена на 29.10.2025 г. в МУ „Космос“ с тема: „Умението да поставяме граници при дете - центрирания модел на възпитание. Включване на ИИ в социалните отношения, детето като обект и субект при неговото използване.“ По време на посещението си в училището проведе и много консултации с родители, деца и учители. Престоят му в с. Осоица го срещна и с Ангел Андреев - треньор по футбол за деца от ФК „Звездец“ в близкото село Горна Малина. И тук страстта на Миша към футбола и любовта към децата стават причина за състоялата се в обедните часове на деня приятелска футболна среща на децата в с.Горна Малина, с участието на Миша. Щастливи от това ненадейно радостно събитие и в знак на благодарност,

Миша получи от децата пълна футболна екипировка на ФК „Звездец“. От своя страна той с радост обеща, че при всяко гостуване в България ще носи екипа и ще има готовност за нови спортни срещи с главните действащи лица, децата, и в името на приятелството.

Посещението на Михаил Пицхелаури на 30 октомври в гр. София беше организирано от Ваня Тодорова. През

деня той проведе индивидуални срещи и консултации с педагози, терапевти, родители и деца в Медицински център „Хирон“/холистична медицина за възрастни и деца/. Вечерта изнесе лекция във Валдорфското училище „Н. Райнов“, в която бяха застъпени теми като: Дванадесетте сетива - навлизане в дълбочина, търсене на същността; Духа зад видимото; Упражняване, задълбочаване в сетивата и пътища на преживяване с деца на 14-21 г.; Чрез сетивните възприятия към функцията, до същността. Лекцията се радва на силен интерес от многобройната публика. Дълбоките езотерични познания и лекторски умения на Михаил Пицхелаури никога не остават безразлична аудиторията, а чрез живото представяне всеки бива въввлечен в процес на откриване и изграждане на взаимовръзки. По типичния за него артистичен и атрактивен начин, беше откритата вратата към тази обширна тема за изследване. В края на лекцията Миша постави и въпрос за желани теми за обсъждане и развиване, които да бъдат засегнати в предстоящото му посещение в България в началото на календарната 2026 г., в периода между 9 и 11 януари.

Цвета Мишкова

КАКВА Е РОЛЯТА НА МАЛКИТЕ НАРОДИ?

Тази тема силно привлече вниманието на една различна аудитория, която се събра в София през ноемврийската конференция с участието на Ханс Хаслер. Лекторът беше много добре познат на част от слушателите. Неговото първо посещение вече беше вписано в българската история на Антропософията, защото Хаслер е свързан с един от най-въл-

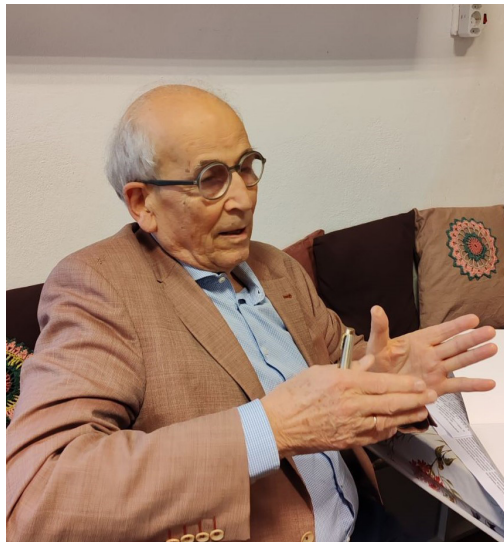
нуващите моменти от нейното развитие в края на миналия век. Тогава членовете на българските антропософски дружества бяха устремени към Школата за Духовна наука, която все още в някаква степен беше недостъпна. Този устрем беше една от причините да се организират в последните години на миналия век няколко срещи на действащите тога-

ва антропософски дружества. И на една от тези срещи през октомври 1999 г. в София беше поканен гост от Швейцария, който беше четец на Първи окултен клас. На 22 октомври пристигна Ханс Хаслер, който по-късно свърза съдбата си с духовната история на България. А на 23 и 24. X. 1999 г. нашият гост от Дорнах изнесе две лекции, в които изясни същността и смисъла на Школата за Духовна наука, и историята на възникването на Първи клас. На 22. X. 1999 г. той се срещна с председателите на дружествата и онези членове на Класа, които вече имаха сини карти. А на 24 октомври той изясни условията за приемането, посочи работата с Медитацията на Основополагащия Камък като една необходимост в духовното развитие на всеки ученик и проведе индивидуални интервюта с онези членове на дружествата, които още нямаха такива карти. Сред хората, които се явиха на интервюто, той избра своите двадесет ученици, на които щеше да прочете деветнадесетте урока, оставени от Рудолф Щайнер като наследство.

През следващите три години той идваше в София по четири пъти годишно и четеше уроците на руски език. Нашият гост от Швейцария беше завършил славянска филология, история и педагогика, беше работил като учител и административен директор на Гьотеанума, и това го правеше много подходящ да поеме задачата за организирането на Първи клас в България. За няколко години той се посвети с цялата си творческа активност на реализацията на тази задача, като един истински Михаилев ученик, много силно свързан с живота, историята, атмосферата и съществуването на Гьотеанума. След като прочете деветнадесетте урока на Класа, Ханс Хаслер започна да посещава българските празници и събития, да участва в някои от тях, като изнасяше публични лекции и се включваше във всяка дейност движен от своите дълбоки сърдечни потребности. Той правеше всичко с лекота и създаваше почвата за изграждането на една нова човешка духовна общност. Когато започнаха да се появяват следващите ученици и първите български четци на уроците от Класа, нашият гост от Дорнах вече действаше за създаването на българската колегия на четците. През първите 15 години на този век той участваше в почти всички значими събития, докато неговите посещения у нас станаха общо 14 и от последното минаха 11 години. В периода на неговото отсъствие на голяма част от нас им липсваше настроението, което той носеше в себе си заедно със своята неизчерпаема творческа активност, интерес към всеки човек и готовност да насърчава всички.

И през ноември 2025 г. Хаслер дойде отново в София, за да се срещне със своите стари приятели и бивши ученици, както и с непознатите за него нови и млади хора. На 22 ноември гостът беше представен от Георги Акабакиев пред новата аудитория, след което той изнесе две лекции. Темата на първата от тях беше „Гьотеанумът и Антропософското

движение”, а на втората - „Значението, качеството и задачата на членството в Първи клас на Михаилевата школа”. Между двете лекции се проведе музикалната програма на антропософските гласови терапевти. На 23 ноември Х. Хаслер говори за мира като качество на Народностните духове и Духовете на езика. Денят започна с евритмия и продължи с лекцията „Задачата на малките народи в светлината на Михаил”, а след това се проведе заключителен обзор на събитието. В общия разговор нашият гост сподели, че е бил ученик в малките класове, когато в живота му се е появил българският учител по музика. Той си спомни за него като личност, от която се излъчва изисканост и сърдечност, и каза, че точно това излъчване долавя у нас всеки път, когато е посрещан в България. След това лекторът отговори търпеливо и изчерпателно на разнопосочни и разнообразни въпроси, някои от които бяха свързани със съдържанието на лекциите му, други не търсеха такава връзка. И този път без всякакво усилие той създаваше същата съзидателна атмосфера, както преди при всяко свое посещение у нас.

Сред многобройните му личностни качества, които познавахме, Ханс Хаслер все още владееше сърдечността да говори за най-сериозните неща с лекотата, която улеснява всички присъстващи с изключение на самия него. Устремен към бъдещето, той все така действаше като един човек, който се е научил да обича безкористно всичко, което идва към него от духовния свят. За успеха на цялата конференция многозначителен беше и приносът на Катя Белопитова с нейния превод от немски.

През цялото време нашият гост говореше като човек, роден и израснал в една малка Швейцария и добре познаващ други малки народи. Още в началото на века ние знаехме, че самият той говори на повече от седем езика, но не познавахме неговото духовно изследване върху съдбата и ролята на малките народи, което той едва сега сподели с нас. Х. Хаслер беше стигнал до извода, че хората, родени в такива страни, имат способността да изучават повече чужди езици. Той изрази мнението, че духовната задача на тези народи е да посредничат между по-големите от тях и посочи многобройни примери от световната история. Десетки народи бяха описани от него с характерните им качества, необходими за изпълнението на тази мисия и на второстепенните им специфични задачи. Посочени бяха и космическите причини, които стоят зад избора на един такъв малък народ от всяка духовна индивидуалност в процеса на нейната нова инкарнация. Със съдържанието на тези лекции, изнесени от Ханс Хаслер през ноември в София, читателите на Антропософски вест могат да се запознаят в следващите два броя на вестника, а на следващата страница могат да прочетат въпросите, на които той се съгласи да отговори.

АНТРОПОСОФИЯТА Е СТАНАЛА ЕСТЕСТВЕНА ЧАСТ ОТ ЖИВОТА

интервю с Ханс Хаслер

Едно от основните неща, с които ви свързват хората в България, е полагане основите на Първи окултен клас в края на 20 век. Беше ли трудно това начало?

Началото на Първия клас на Свободното училище за духовна наука в България всъщност не беше трудно. Тези антропософи, които проявиха интерес към него, бяха

много будни и внимателни, и възприемаха всичко много добре. След лични разговори по време на първото ми посещение с тези, които искаха да постъпят в класа, при второто ми посещение можах да донеса на новите членове сертификати за класа и работата можеше да започне.

Между другото искам да отбележа: аз предпочитам израза „Първи клас на Свободното училище за духовна наука“ и намирам израза «окултен клас» за не съвсем подходящ.

Погледнато през призмата на изминалото време, намирате ли разлика между вашето първо посещение и настоящото?

Да, виждам голяма разлика в сравнение с първото ми посещение преди 26 години: Антропософията се е разпространила, работи се в много работни групи в много градове. За много хора Антропософията е станала естествена част от живота им.

Какво носи за Вас срещата със старите приятели в София?

Много просто: радвам се да се срещна отново със стари познати, радвам се да възприема нови хора и се радвам на

вниманието, с което бяха посрещнати моите лекции.

Може ли да споделите с нас Вашата гледна точка за събитията в Украйна, Грузия, Русия?

Неизмерима катастрофа както за Украйна, така и за Русия, а също и опасност за Грузия. Ще отнеме поколения, докато раните между Русия и Украйна зараснат отново. В лекциите си за Духа на народа и Духа на езика говорих за това, че архангелите, които имат задачите на духове на народите, са настроени миролюбиво по своята природа, защото са се свързали с Христос. Това, което разделя народите, е въздействието на съвсем други духове.

Има ли България специфична мисия в духовен аспект?

Всеки народ има свои задачи, както и всеки човек има индивидуални задачи.

С какво може да бъде полезен един български антропософ за света, региона?

Просто като стане един порядъчен антропософ.

Каква е ролята според Вас на един антропософски вестник за развитието на Антропософското движение?

Антропософските списания като българското „Антропософски вестник“ са важно средство за запазване на сплотеността между антропософите жива и за предоставяне на първо впечатление на хора, които се интересуват от Антропософия.

Искате ли да споделите, пожелаете нещо на читателите на Антропософски вестник?

Една ясна способност за разграничаване между индивидуално разработената и постигната чрез труд Антропософия и всички възможни езотерични течения.

Въпросите зададе *Цвета Мишкова*
Превод: *Катя Белопитова*

ИНИЦИАТИВИ, ОТГОВОРНОСТИ И САМОЖЕРТВИ

Когато човек попадне в Антропософското движение, той се включва в една или няколко инициативи, защото обикновено има голям избор. Действайки в най-привлекателните за него инициативи, този човек започва да обмисля едно такова творческо начинание, което той би могъл да ръководи сам. И когато го организира, то се превръща за него в неизчерпаем източник на многобройни малки радости, защото няма нищо по-насърчително от успеха на една инициатива в земния ни път. Но в антропософските групи често срещаме огорчени и разочаровани приятели от неуспеха на едно или друго тяхно начинание. В това няма нищо ново. В каквито и обяснения да се опитаме да ги облечем, разочарованията се повтарят след поредния неуспех и въпреки това ни изненадват. А всички знаем, че причините за провала на една инициатива могат да бъдат три вида:

1. Инициативата се проваля, когато е изпреварила времето си.

2. Причината за неуспеха може да бъде отсъствието на хора, които са кармически свързани с инициатора.
3. Духовният свят предпазва участниците от предстоящите удари на противодействащите сили, въпреки че времето е избрано правилно и хората са готови да се включат.

Независимо от яснотата относно причините за неуспеха, всеки провал се приема болезнено. С нищо не можем да намалим болката, но можем да я трансформираме, като се опитваме да търсим духовните причини зад всяко събитие на земен план. Откритието на такава причина често превръща болката в инструмент за постигане на ново духовно знание и още по-често се оказва, че в предземния си път ние сме пожелали един такъв неуспех. Понякога откриваме кармичните основания за случващото се, а понякога неуспехът насочва вниманието ни към онези разтърсващи случаи, които Рудолф Щайнер нарича „страшните обратни удари“ от

духовния свят.

Как можем да посрещнем такива удари? Добре е да знаем, че те са насочени конкретно към инициаторите на повечето антропософски дейности, за които Рудолф Щайнер е произнесъл следното обяснение. Всеки човек, който поема отговорност за някаква инициатива, донася в духовния свят резултатите от нея. И е съвсем естествено, че се проявяват напълно различни особености сред участниците, които се включват в тази дейност. Но ако антропософските дела се смесват с това, което се преживява като нещо лично, отговорността за тях пред духовния свят вече не е същата. В такива случаи внасянето на резултатите в духовния свят предизвиква страшни обратни удари срещу този, който ги внася. Това звучи малко странно, но духовният свят не се интересува от нашата земна логика. Страшните обратни удари се насочват именно срещу ръководителя на някаква обща дейност, който е поел отговорността за нея. Ние добре знаем, че много често се случва някои хора да действат в антропософските инициативи, като внасят своите лични амбиции, лични качества и лични намерения. По-голямата част от тези хора се лъжат относно личното и надличното. Те си мислят, че работят честно и безкористно, но друг понася страшните обратни удари. И това е онзи, който трябва да внася резултатите в духовния свят. Въпреки че Рудолф Щайнер е обяснил това, той е продължавал в пълно съзнание да понася своята саможертва и изцяло да бъде служител на всички. Той го прави и днес, но голяма част от членовете на Антропософското общество отрича вероятността за кармическата връзка с Рудолф Щайнер след смъртта му. А зад това отрицание се крие страхът, защото е много трудно да се вникне с разбиране във факта, че той и днес носи нашата карма и че ние продължаваме да натоварваме неговата. Но сред нас има и хора, които смело са последвали примера на Рудолф Щайнер и продължават да действат в различни антропософски дела, като понасят съзнателно страшните обратни удари.

Определяйки собствения си избор, можем да зададем въпроса за същността на антропософските инициативи. Кои са онези инициативи, за които сме сигурни, че са антропософски? По какво да ги разпознаем? Създателят на едно ново начинание е воден от стремежа да служи на човечеството, а не на собственото си усъвършенстване. Неговата инициатива може да доведе до възможността да се потопи във волята за жертвено служене. Независимо колко успешно е замислена тази инициатива, нейната крайна цел води към следващите етапи от развитието на човечеството и по това може да бъде разпозната като антропософска. Именно срещу такива дела са насочени страшните обратни удари, за които Рудолф Щайнер говори на погребението на Едит Марион. Но има хора, които са сред нас и които се опитват да поемат кармата на Антропософското общество заедно със страданието и разпятието, следвайки Рудолф Щайнер. На хората, които не ги разбират, те гледат с търпение и прошка, и без колебание вървят след Рудолф Щайнер, готови да го следват до пълното споделяне на тежестта на кръста. А това е възможно само ако човек поеме върху себе си част от кармата на Антропософското общество. Само по този

път духовният ученик може постепенно да се приближава до онази духовна сфера, където той и до днес носи кармата на Антропософското общество. Хората, които са направили този избор, не чакат някой да ги покани. В пълно съзнание и пълна свобода те поемат отговорността за съдбата на Антропософското общество без всякакви ограничения. Те не питат дали някой ги оценява като достатъчно зрели или достатъчно подходящи. Когато днес един човек поема отговорността по този начин, той открива, че в пълна тишина други хора носят същата отговорност, без да съобщават на никого за това. Няма как да взаимодействаме с тях, ако не се опитаме да се включим в общите антропософски задачи. Ние не можем да разпознаем тези хора, защото те не казват нищо за отговорността си. Ние ги познаваме отдавна, но само чрез едно безкористно съдействие в общите задачи бихме могли да ги видим по нов начин. Невидимите връзки на езотеричната отговорност пред духовния свят могат да ни свържат с такива хора около нас.

Поемането на част от отговорността за човечеството неизбежно води до по-голяма активност в антропософската работа и до изучаване на духовната наука с цялото си сърце. В антропософските групи има хора, които напълно осъзнават цялата сериозност на тази духовна дейност и в душите им живее дълбока отговорност пред ангелския свят. Рудолф Щайнер е посочил като най-висша цел създаването на такива човешки общности, в които е възможно сътрудничеството между Боговете и хората в свободна форма. За тази цел той е основал Антропософското общество и е поставил задачата да се обединят всички съзнателни усилия на хората, които искат да служат на Михаил. Антропософското общество е точното място, в което се реализира тази задача. Знаем от Рудолф Щайнер, че при влизането в Антропософското общество кармата се променя. И знаем, че самият той е променил своята, понасяйки кармата на Антропософското общество. Този мистичен факт е много труден за разбиране и често е бил отричан. Отрицанието идва от страха и подсъзнателния стремеж да не бъде последван Рудолф Щайнер по пътя на езотеричното християнство. Този подсъзнателен мотив скрива истината, че през целия си живот Рудолф Щайнер е следвал Христос и продължава да го следва след смъртта си. В земния си живот той е действал без всякакво съмнение, че може да поеме общата карма и да се жертва заради носителите на тази карма. А това означава да се поемат всички последствия заедно със страданието и разпятието. Затова е толкова трудно да се вникне с разбиране във факта, че той и днес носи нашата карма. Но не за всички, защото хората, които действат без колебание, твърдо решени да следват Рудолф Щайнер до край, са готови да вървят след него до пълното споделяне на тежестта на кармата и кръста.

Когато един човек е достатъчно инициативен в своята група, настъпва един етап, в който той открива защо и как Рудолф Щайнер е създавал националните общества. Знаем, че за да не бъдат изолирани, той им е поставял общи задачи, а пред всяко национално общество той е поставял и съвсем конкретни езотерични задачи. Всеки Дух на народа се нуждае от съзнателната помощ на духовно стремящите

се хора, които говорят неговия език. Така че, основната задача на всяко национално Антропософско общество е да оказва помощ на своя Архангел. Колкото и да е скромна, една такава помощ е необходима на Архангелите. Когато сме наясно, че никой вместо нас не може да извърши тази работа, тогава ние действваме в духа на Новите мистерии и винаги можем да открием около себе си хората, които по-рано от нас са поели такава отговорност. Така връзките на отговорността пред духовния свят ни свързва с тях и пред нас се откриват съвсем нови перспективи за сътрудничество, за които по-рано не сме подозирали. А за откриването на такива перспективи не съществуват никакви други пътища освен поемането на по-голяма отговорност. Тогава ние осъзнаваме истинското значение на това как духовният свят оценява нашата работа, а не как останалите членове на АО я оценяват. Понякога тези две оценки цялостно се отличават една от друга, но не винаги. Скромната безкористност на някои членове има голямо значение за духовния свят, а голямата активност на други членове понякога не значи нищо. В някои случаи външно невзрачните хора, които по нищо не се отличават, са много по-полезни за съществата от Третата йерархия. Ние знаем, че Рудолф Щайнер многократно е посочвал външно скромните и незабележими членове като най-значителни за живота на Антропософското Общество, което не означава, че всеки външно скромнен и невзрачен човек е полезен за живота на обществото. Хората, които истински се стремят да служат на Духа на Времето, се опитват да се обединят в такава общност, която може да се превърне в един инструмент за постигане на неговите задачи. Разбира се, всички възможности да попаднем в сътрудничество с такива хора нямат никакъв смисъл, ако не ни обединява стремежът да служим съзнателно на Михаил. А той може да осъществява своята мисия единствено с помощта на такава човешка общност, каквато е АО, защото сега йерархиите могат да постигат целите си само ако хората им помагат. Преди епохата на Съзнателната душа това не е било необходимо.

Задачите на Михаил не могат да бъдат разпознати по външен начин, както и хората, които искрено се стремят да му служат, не могат да бъдат разпознати външно. Те могат да бъдат открити само чрез съдействие и взаимодействие, и никой не трябва да се чувства поканен. Необходимо е само да има кураж да носи отговорността. И единствено страхът може да се противопостави на поемането на истинската отговорност, както и собствената ни ограниченост. На всяка крачка по пътя на отговорността се появяват нови препятствия. И за всеки е много трудно да се размине с едно изкушение, през което минават всички. Това е едно почти неизбежно високомерие в оценката на собствените си възможности. Много лесно може да възникне такова луциферическо заблуждение: ето сега вече аз съм стъпил в царството на езотериката и всички мои действия получават ново зна-

чение. Аз съм духовно издигнат и всички останали ми изглеждат незрели антропософи. Преодоляването на такива заблуждения се постига с ясното разграничаване на истинската отговорност пред духовния свят от илюзорните представи за тази отговорност. Истинската отговорност трябва да стане видима за съществата от Третата йерархия и всеки човек може да направи видима в духовния свят своята отговорност. Необходимо е той да я потопи в дълбините на своята воля и да я превърне в основен мотив на своите действия. Но такива действия не могат да бъдат произволни. Те трябва да съответстват на определени духовни принципи, а понякога това причинява страдания.

В Новите мистерии съществува един единствен начин да пренесем в областта на волята нашата доброволно взета отговорност. Ние трябва да станем служители на онези членове, които още не са стъпили на пътя на отговорността. Трябва да сме готови да служим на такива хора. Ние трябва да служим безусловно на всеки, който не знае, не разбира и отрича, а дори и на онзи, който не вижда в Антропософското общество никакъв смисъл. Едва тогава нашите действия стават видими за Третата йерархия. Обикновено такива хора отричат това, което е станало за нас нещо свещено. Точно това може да причинява огромно страдание, защото всякакви обяснения и думи тук вече не водят до целта и понякога предизвикват обратен ефект. Но наистина има хора, които вървят по пътя на отговорността

и служенето, и техните дела са видими само за съществата от Третата йерархия. За външния поглед тяхната дейност остава невидима, но достъпът до техния кръг остава отворен по всяко време. Това е вътрешен кръг и същевременно достъпен за всеки член на обществото. За влизането в него е необходимо да направим реална нашата отговорност пред духовния свят. Трябва да извървим всяка следваща крачка нагоре към растящата отговорност, както и надолу към жертвеното служене. Стъпалата на отговорността ни водят нагоре, но те трябва да намерят своето симетрично продължение в дълбините на човешката воля и в нашата готовност за жертвено служене. Така че пътят, за който говорим, се нарича път на духовната отговорност и жертвеното служене. И хората, които вървят по него, са напълно реални и видими, но тяхната общност е невидима за външния поглед. Такава общност в никакъв случай не е тайна, тя е открита във всяко време. Всеки антропософ може да влезе в нея по своя собствена воля и с разбирането на нейните цели. В този смисъл стъпването в тази общност е въпрос на познаване на волята. Служенето е неотделимо от нашата готовност да вземем върху себе си всички последствия от това, което се случва в обществото, както и свързаното с тях страдание. Защото пълното признаване на свободата на другия човек включва неговото право да греши, да се обърква, да не знае какво прави, какво говори и да не може да взема решения. А прошката, служенето и търпението към всичко това са свър-

зани с необходимостта да се изстрада чуждата индивидуалност, независимо от всички трудности.

Носещият отговорност може по всяко време да намери своето място в йерархията на Новите мистерии и да се издигне на следващата степен по своя воля. Тук не съществуват никакви други препятствия освен онези, които всеки човек сам поставя на пътя си. Ако наистина иска, всеки може да избегне тези препятствия. За разлика от старите мистерии, вратите на Новите мистерии винаги са широко отворени. Вратите се отварят пред духовния ученик само доколкото самият той се вярства в йерархията, защото поемането на все по-голяма отговорност не зависи от никой друг, освен от самия ученик. Само той може да реши за себе си колко далеч иска да стигне по този път. Всеки човек свободно стъпва във външно невидимата йерархичност на Мистериите на волята и съвсем естествено е, че никой не може да бъде изключен от тази духовна общност. Носещият отговорност може сам да се изключи, отказвайки се от поемането на по-висока отговорност. Само ако той вътрешно прекрати духовната работата, може да се самоизключи. Свободата на неговото решение е безусловно гарантирана.

Рудолф Щайнер пръв е извървял целия път на отговорността и служенето в своя земен живот и ни е оставил грижата за Антропософското общество. Всички ние участваме за първи път в нещо, което той е сътворил. В социален план това е нещо съвсем ново, а не повторение на нещо предварително преживяно в духовния свят. АО е неговото творение от нищото и, следвайки примера на Рудолф Щайнер, члено-

вете на обществото се учат да творят от нищото. В него е предоставено едно широко пространство, в което всеки член може да разположи собствената си свобода и да реши колко високо иска да расте с избраните от него отговорности. Това зависи само от отделния човек. Нещо повече, всеки сам може да избере не само височината на отговорностите, но и широтата на собствения си хоризонт. Този хоризонт се разширява толкова повече, колкото по-сериозно и последователно човек търси духовните причини зад случващите се събития. И напълно естествено е, че колкото по-тесен е хоризонтът на един човек, толкова по-безсмислени му изглеждат всички външно видими дейности, празнични и непразнични инициативи на АО. Колкото по-широк е този хоризонт, толкова по-ясни стават за него мотивите да се включи в пълнокръвния живот на АО. И затова сред нас действат такива членове на Обществото, които поемат част от общата отговорност чрез личния пример, който Рудолф Щайнер е давал през целия си живот. Те са направили своя избор и са преценили, че по техните сили е носенето на кръста, поемането на последиците от чуждите постъпки, саможертвеното служене на всеки член на общността, постоянното разширяване на пространството за разгръщане на индивидуалността, опазването на всичко изградено и подарено от Рудолф Щайнер. Днес такива хора действат в АО и за тях самият Рудолф Щайнер е казал, че носенето на духовната отговорност е такава вътрешна необходимост, каквото е чувството за глад и жажда в организма.

Веселина Велкова

ЕДНО ПРЕДКОЛЕДНО РАЗСЪЖДЕНИЕ

Вероятно в живота на всеки човек може да настъпи моментът, в който спускането по пързалката на ежедневните занимания започва да се усеща като нещо, което първо те прихваща за гърлото, а повърхността на живота изтънява като филийка с много мъничко масло. После изведнъж се оказваш в пясъчния часовник на времето. Преминаването през тясното поточе между двете сфери е почти толкова невъзможно, колкото за едно мече с много малко ум да мине през вратата, след поредното преяждане с мед.

Признавам си, че много харесвам приказките, може би и вие.

Антропософията и срещите с хората вълнуващи се от нея, за мене са подарък, който отваря потока на свободната мисъл и храни душата с това, от което има нужда, за да се опери, както би казал Сократ. Ето едно предколедно разсъждение, посветено на тези срещи.

Спомняте ли си приказката от братя Грим за верния Хайнрих? Всъщност, тя е за царската дъщеря и златната й топка, която за беда паднала в кладенеца. Неприятен, мокър жабок я извадил, но пожелал в замяна тя да го приеме за другар в игрите си. Никак не й се искало, но баща й настоял да не презира този, който й е помогнал в беда. И накрая жабокът, изхвърлен от чистичкото легло, като се ударил в стената се превърнал отново в прекрасния царски син, какъвто си бил поначало. Оженили се двамата и както се полага, трябвало да заминат за царството на младоженеца. И тук

идва интересното. Ето какво казва приказката:

На другия ден двамата щели да отидат в неговото царство. После се унесли в сън, а на следващата сутрин, щом слънцето ги разбудило, се появила прекрасна каляска, в която били впрегнати осем бели коня. Главите им били обкичени с щраусови пера, а поводите им били от злато. Отзад стоял слугата на младия цар, това бил верният Хайнрих. Когато господарят му бил превърнат в жабок, верният Хайнрих бил толкова опечален, че поръчал да пристегнат сърцето му с три железни обръча, за да не се пръсне от мъка и жал. Каляската трябвало да отведе младия цар в неговото царство. Верният Хайнрих помогнал на двамата да се качат, настанил се отново отзад на каляската и бил изпълнен с радост.

Питаме се: Дали след като се унесли в сън, са се събудили изобщо, макар и слънцето отново да изгрива? И ако не, кое е това слънце, което изгрива докато съществуваме унесени в сън, който придобива бляскави очертания? И най-конкретният въпрос: Хайнрих дълбоко страда, докато царският син е мокър жабок. Сърцето му е стегнато с три обръча, за да не се пръсне от мъка. И въпреки това верният Хайнрих не е в кладенеца при господаря си. Не може да сподели тази участ, защото е другият аз на царския син. Но е верен и чака завръщането, което може и никога да не се случи. И какъв празник е, когато обръчите един по един падат, и спасеният царски син може да общува с верния си слуга най-сетне.

„Били изминали вече част от пътя, когато царският син

дочул силен трясък отзад, сякаш нещо се счупило. Обърнал се и извикал:

— Хайнрих, нещо става тука,
Чуй каляската как пука!
— Не е каляката, що пука,
а обръч — стегнал моето сърце,
което вехнеше от мъка,
дорде, изгубил вашето лице,
живяхте в кладенец дълбок,
превърнат на зелен жабок.

Още един път и още един път се разнесъл пукот, докато конете препускали към царския палат, а на царския син все му се струвало, че каляката се пропуква. Ала това били само обръчите, които един подир друг се откъсвали с пукот от сърцето на верния Хайнрих, защото най-сетне господарят му бил избавен и честит.

Сега те са в един свят, в който всичко има радост и смисъл, и единствената царска дъщеря, която е могла да спаси многострадалния ни принц, го е сторила, макар и малко по принуда, макар и малко по случайност. И въпреки всичко съвършеният момент е налице. В сън или наяве вече не това

е най-важното. Той е налице. Чудесен израз на български език, не мислите ли? На лице - показало лицето си, неповторимостта, безспорната видимост на същността си.

Приказката за верния Хайнрих и нейната многоплатова реалност създават една чудна картина, която ако се потопим в нея, е много съзвучна с това, което се случва със скованото ни от безчувствие сърце. Така, макар и да страда, човек дори губи връзка със същността си, плъзгайки се по повърхността на живота, преследвайки уж саморазбиращи се трофеи. Но има и едно потапяне в дълбочина, което ни връща истинския блестящ и наистина жив свят. Така се усеща и срещата с Антропософията. Това е вратата към живота, единното, магическото, която тя ни отваря с едва доловима усмивка. Едно приключение, в което обръчите на сърцето падат и човек може да вдишва волно радостта и хармонията, мъдростта на живота. Което никак не е саморазбиращо се и не е никак лесно понякога. Но нали все пак си имаме един верен слуга, който чака и се надява да се случи така, че да станем себе си, а железните затвори на сърцето ни да се пропукат и да пропуснат светлината. Впрочем не ви ли се струват някак познати осемте бели коня с пера на главата?

Валентина Халберг

ИНТЕРЕСЪТ КЪМ ВСИЧКО СЪЩЕСТВУВАЩО Е ЧОВЕШКО ЗАДЪЛЖЕНИЕ

Има нещо озадачаващо в тези думи на Рудолф Щайнер, защото на пръв поглед нещата изглеждат така, сякаш интересът е човешко право, но той е имал предвид именно задължение. Понякога осъзнаваме колко трудно постижение е интересът към всичко съществуващо, както и това, че най-трудното постижение е интересът към другия човек. В епохата на Съзнателната душа съвременният човек става все по-дистанциран, изолиран и самодостатъчен, защото в тази епоха активно действат силите на разделението и отчуждението. Но същевременно, докато човечеството изгражда Съзнателната душа, то се издига и нагоре към Духа-Себе. За да се изяви в шестата епоха със същата сила, която Съзнателната душа ще постигне в петата епоха, засега Духът-Себе остава скрит. Той действа толкова по-силно в социалните импулси, колкото по-силно действа Съзнателната душа днес в антисоциалните импулси. В нашата епоха човекът разгръща антисоциалните влечения от дълбините на душата си, но зад тях се надигат скритите засега духовно-социални импулси. Така, че социалните и антисоциалните импулси се развиват паралелно, но първите остават скрити за известен период, въпреки че не отслабват и не изостават.

Нашата епоха е първата, в която съществата от духовните йерархии вече не могат да изпълняват своята мисия без съдействието на човешките същества. Преди тази епоха човешкото съдействие не е било наложително и затова всеки човек днес започва земния си път без всякакъв опит в това взаимодействие. Човекът, който се опитва да бъде полезен, не знае откъде да започне, долавяйки че духовният свят мълчи. В шестата епоха отношенията със съществата от духовните йерархии ще бъдат много по-ясни, подредени и подкрепени от Духа-Себе, но днес диалогът с тези същества

не е лесен. Истинското взаимодействие със съществата от Третата йерархия може да започне едва след цялостното разгръщане на човешката диалогичност в нейната максимална широта, защото всяка проявена човечност допринася за необходимото диалогично разширяване и задълбочаване. Едва след продължителното изграждане на човешкия диалог може да се помисли за диалога с духовните същества. Всяко осъществяване на истински междуличностен диалог е детайл от диалога със съществата от духовния свят. Човек не просто намира взаимодействието със съществата от Третата йерархия, той го гради, отстоява и изявява чрез вътрешната си активност. Напразни остават всякакви усилия да се взаимодейства с духовните същества без взаимодействие с човешките същества. В същото време всички духовните усилия, необходими за изграждане на човешката взаимност, могат само да разкрият нови възможности за взаимодействие с ангелския свят.

В светлината на човешката взаимност може да бъде разглеждан диалогът, който е едно житейско проявление на взаимността. От тази гледна точка лесно се разпознава диалогът от лъжедиалога. Първият е истинският диалог, при който всеки от участниците, независимо дали в мълчание или говорене, наистина се среща с човека, с когото разговаря, обръща се именно към него и се стреми да обхване цялото му своеобразие и същност. Всеки от събеседниците е воден от стремежа да даде шанс на живата взаимност и за всеки от двамата диалогът е ценност. Лъжедиалогът е диалогично облечен монолог. Можем да наблюдаваме как двама души седят заедно и по удивително заплетени пътища всеки говори за себе си. Никой от двамата не чува другия, защото всеки е зает със себе си и всеки участва в монолога на своя-

та себичност. Това е една твърде разпространена имитация на диалог и в нея всяка произнесена дума има за цел да въздейства по-впечатляващо. Всеки събеседник е воден от желанието да укрепи нестабилното си самочувствие. Лесно могат да се наблюдават и други варианти на лъжедиалога, но всички са обединени от егоизма, който стои в основата на всяка лъжа. Една такава разновидност е любовният диалог, в който всеки се наслаждава на собствената си душа и на нейното скъпоценно преживяване. В този случай никой не чува другия, всеки слуша само себе си. Очевидно е, че всяка лъжа без изключение произхожда от егоизма, защото всички варианти на лъжедиалога са една и съща лъжа. А това явление е все по-разпространено, тъй като хората стават все по-изолирани и погълнати от грижи за самите себе си. Човекът, който е погълнат от силния интерес към себе си, става все по-отчужден и безпомощен. Всеки опит да бъде търсен Христос в другия човек води до изненадващи открития на истината за себе си. И при всеки отказ от такова търсене човек се затваря в собствената си тъмнина, невзаимност и недIALOGичност.

Недиалогичността няма нищо общо с мълчанието и премълчаването. Тя е нещо, което изправя душата пред една социална бездна и възможността да се прелети над бездната е заложена в душата на търсецкия духовното познание човек, чиято движеща сила е духовният стремеж, от който човечеството се нуждае за своето по-нататъшно развитие. Докато следва собствения си интерес, човек остава в плен на егоизма, а за да го превъзмогне, най-напред той трябва да изследва всичките му източници в човешката природа и да открие любовта като една противоположност на себелюбието. А любовта поражда интереса към другия човек, когато стане антипод на себелюбието. Но днес хората бързо се отказват от интереса към другия, защото започват да усещат, че той им отнема правото да обичат себе си. Хората търсят спасение в уюта на егоизма и себелюбието. Егоизмът отнема творческите сили на бъдещето, но не може да премахне творческите сили на миналото. Всички сме задължени на миналото и делата от любов са едно изплащане на дълговете за нашето съществуване. Днес в света има толкова малко дела от любов и толкова силно отчуждение и разграничаване, защото съвременният човек се плаши от инстинктивното чувство, че за постъпките породени от любов няма да получи нищо за себе си. И това чувство не го лъже.

Въпреки този страх и това отчуждение, всеки човек носи диалога в себе си като свой духовен потенциал и всеки би могъл да стане по-открит, влизайки в диалога като зрял и чуваш. Всеки наш съвременник е способен да се приобщава към общочовешката същност и да разгръща диалогичния си потенциал. Понякога срещаме хора, които носят диалогичността в своята природа и на които им е присъща непосредственост в общуването. Те са способни да проектират

собственото си себеуважение върху уважението към другия и да предизвикват ответната реакция. Тогава събеседникът долавя, че ако душата му е отворена да приеме другия човек в себе си, той се докосва до вечността. Приемането на другостта на другия носи излъчването на вечност, но в диалога вечността се открива по-широко, когато двама души я търсят едновременно и всеки от тях проявява истински интерес към света и към Другия. Диалогично живеещият човек чува нещо да му се казва и се чувства помолен да откликне. За него срещата е събитие, а събитието е нещо творещо и развиващо. Срещата е едно събдване, а събдването се случва тогава, когато се постигне целостта на случващото се. Така е и с човека. Човекът се събдва, когато е цялостен и израстващ в духовната си същност, защото само там е неговият истински живот, и само така той открива, че целият действителен живот е среща и че всяка човешка среща е изключителна.

При Гьоте, като гений на диалога с природния свят, можем да наблюдаваме удивителната среща, в която природата се разкрива пред човешката душа и разговаря с нея. Той също разговаря с доверие към нея и когато се обръща

отново към себе си, реалността на този диалог с природата остава в него. Генийт поставя своята мъдрост в служба на света, но от нея има стойност само онази част, която е проникната от любов. Всеки човек може да намери пътя към знанието чрез любовта и само така би могъл да расте като свободна личност. Несвободата, произтичаща от някои задължения, придобива друг смисъл, когато пожелаем да предоставим на света нашите дела от любов. Те са записани в духовния световен процес и въпреки че ние не се усъвършенстваме чрез нашите дела от любов, с тях ние правим света по-богат. Загриженият за обогатяването на света съвременен човек е

устремен към творческото взаимодействие с духовния свят и насочен към откриването на възможностите за такова взаимодействие. Но същевременно той е погълнат от своите делнични дела, а делникът говори понякога на един неясен и неразбираем език. В делника се разкрива цялостното послание на всичко съществуващо, защото духовният свят ежедневно ни поднася своите откровения. Обезсмисленият делник е един отломък в отчуждението, а осъзнат и осмислен е онзи делник, който не е отпаднал от големия смисъл на съществуването. В делника не се търси специално време за откриване на смисъла на съществуващото. Всяка житейска ситуация би могла да говори на един език с човека, ако той успее да постигне хармония между собственото слово и духа на ставащото. Но това постижение не може да бъде окончателно, защото рискът и граничните ситуации не са редки гости в земния живот на всеки човек. Те винаги идват неканени и принуждават човека да взема решения, създаващи нещо напълно ново. В такива случаи винаги отсъства онази предварителна подготовка, която спасява по-леките житейски ситуации. Всеки човек има право да положи уси-

лия за преодоляването на трудностите, да открива уникалния смисъл, да дава живот на духовните ценности и да се учи на безкористност. Няма съмнение, че човечеството още дълго ще се учи на безкористност. Колкото по-сигурно човек напредва в безкористността, толкова по-сигурно започва да разпознава смисъла ѝ и да я разграничава от стремежа към усъвършенстване. Защото никак не е лесно да се разбере, че духовното усъвършенстване е целта, към която иска да се устреми земното човечество, но стремежът за усъвършенстване не е безкористен. Чрез усъвършенстването ние се опитваме да укрепим собствената си личност. А нашата истинска стойност за света не е в самоусъвършенстването. Тя е в делата, изпълнени с любов. Рудолф Щайнер предупреждава, че е трудно да се застане пред тази истина и че тук заблужденията са многобройни. Изобщо е трудно да се застане лице в лице пред открилия се за човека свят, но само така човешкият дух намира себе си. Човек спасява себе си в познанието за света, когато е истински отдаден на това познание. Такова е спасението на най-значимите духовни индивидуалности в различните епохи. Знаем, че Сократ не е живял в преходността на времето. Изграждайки диалога между хората и диалога между боговете и хората, той е изградил и своето безсмъртие. Сократовата беседа е онзи удивителен разговор, откриващ връзката между човечеството и вечността. От него знаем, че съществува и съобщаващо мълчание. Мълчанието е своеобразната страна на словесността, която се е отдръпнала от контакта, за да укрепи себе си. Езикът може дълбоко да потъне в лоното на

безмълвието. Същото е и със самотата. Както в мълчанието присъства речта, но не външната, така и в самотата може да присъства общуването, но не външното. Дори и в най-дълбоката усамотеност, диалогичната същност получава едно укрепващо усещане за реципрочност. Едва когато човек успее да срещне своята диалогичност със съпричастието, тогава той може да се опита да преодолее разделението идващо от самолюбието. За преодоляването на своето себелюбие можем да си припомним, че Бог е задържал любовта за себе си, а силата и знанието е разделил с противодействащите същества. Направил го е, за да може всеки от нас да бъде свободен и да обича своите задължения без да бяга от тях. Когато намерим правилния ред на срещата, диалога, взаимността, безкористността и самоотвержената любов, за нас придобива друг смисъл и идеята за интереса към всичко съществуващо като човешко задължение. Защото духовният свят очаква човешкия отговор на своите откровения, а отговорът е подаването на човешката ръка за едно истинско взаимодействие с него. Едва когато сме готови да дадем този очакван отговор, започваме да търсим с благодарност възможностите да проявяваме интерес към всичко съществуващо. После започваме да долавяме, че винаги можем да се опитваме да съживяваме в Духа съществуващите неща, въпреки умиращите физически сили, и това се оказва лесно постижимо, защото сме започнали да обичаме нашите духовни отговорности.

Веселина Велкова

НЯКОЛКО ЩРИХА ИЗ ЕДИН НЕ ДЪЛЪГ, НО ОТДАДЕН ГРУПОВ ЖИВОТ

Срещата ми с Духовната наука бе дълго чакана от мен. Разбира се, ненаименована с точен термин, в съзнателния си живот, винаги съм имала едно предусещане за съществуването на Единствената Истина, тази, която осмисля битието и ни прави човеци. Копнежът ми по нея ме водеше в началото леко хаотично, докато през есента на 2020 г. по време на Ковид пандемията, не попаднах "случайно" (bychance) на онлайн група, разглеждаща тогава "Човешката и космическа мисъл" GA151. Сравнително бързо навлязох в терминологията и идеите, и бях очарована. След това продължихме онлайн срещите си с част от участниците - много систематично и ритмично, вече пет години. Разгледахме близо двадесет книги и онлайн пространството се превърна в място, където общението с Антропософията бе пълнокръвно и оживяващо за мен. Тази група дълго време бе безименна и едва отскоро бе наименована "София".

Преди три години отново "случайно" (bychance) се запознах с антропософи, провеждащи срещите си на живо в Равда. Предимството на живия контакт е близостта и интимността, която се създава, и усещането за повече независимост и свобода. Но както често си говорим - предизвикателство е да одухотворим виртуалното пространство и понякога е единственият начин, предвид разстоянията, които ни делят. Бих искала да отбележа, че почти нямаме пропуснати срещи и за двете ми групи –онлайн "София" и тази на живо

"Парсифал", за целия споменат период - около десет. Нямаме ваканции и аз наистина се гордея с постоянството и ритма, който поддържа. Нещо характерно за тези две групи е, че при нас няма ясно изразен "ръководител", термин, който асоциирам с известна йерархичност и вертикална структура. Някои са по-отскоро, други - по-отдавна запознати с идеите на Антропософията, но Духът, който ни води по време на срещите ни, е братски, има едно настроение на солидарност и равенство. Всеотдайността към учението, дружеската атмосфера, добронамереността и уважението към мнението на другия, прави срещите ни все по-чакани и желани от мен. Същевременно участвам (не така регулярно) и в други онлайн групи, където отново срещам личности, които наистина ме вдъхновяват. Такива са групите "Философия на свободата" и "Логос". Участието ми във всички тях несъмнено е едно от главните условия, помогнали ми да изградя качества, необходими за вървежа по личния духовен път и опознаване на личните антропософски задачи. Възхищава ме безкористността на участниците в тези групи, нещо много различно от света, в който живеем и традиционното ни ежедневие.

Чувствам ги като общности, където ценностите ни са споделен и мястото, "където двама или трима са събрани в мое име, там съм и аз сред тях" (Матей18:20)

Личните ми интереси са основно в медицината и имах голямо желание да се запозная с Антропософската медици-

на по-непосредствено, не само от литературата. Буквално ден след като тази идея се избистри в главата ми, получих предложение да се включа в първия за България курс по Антропософска медицина. Тази инициатива се яви като осъществена моя мечта. Вече трета година съм в този курс и огромна е радостта ми при всеки нов семинар. Нивото на преподаване е много високо, ведно с професионализма на водещите и преводачите, и срещите с умни и отдадени на истинското лечебно изкуство хора.

Може би, като сравнително нов член на Антропософското общество, гледам на живота в него донякъде по-романтично и оптимистично, но аз виждам социална общност, където има силна лична и групова отговорност и същевременно - приятелска атмосфера. Не знам дали кармата или възжеленията ми ме направиха част от тази общност, но съм благодарна за това и го приемам за чест.

София Асланова

ИНТУИТИВНОТО ПОЗНАНИЕ В АНТРОПОСОФСКИЯ ПЪТ

Земният Аз е едно отражение на истинския Аз в нашето физическо тяло. В земния Аз ние нямаме нашия действителен Аз. Истинският ни Аз стои в изходната точка на нашия земен живот. По време на земния живот човекът натрупва впечатления и отит, и старее. По този начин отразеният образ претърпява изменения. Той узрява и се обогатява. След смъртта плодовете от земния живот се предават на истинския Аз. Човекът се връща в божествения свят и донася това, което е получил във от този божествен свят. Така чрез правилното развитие на Аза божественият космос получава своята „храна“, която е необходима за по-нататъшното му формиране и развитие.

За достигането до интуиция е необходимо укрепване на силата на волята свързана с Аза и превръщането ѝ в специален орган. Изискването да станем господари на своите волеви импулси стои още в най-ранните препоръки за развитието на второто от шестте основни качества. Затова е необходимо да се повторят тези упражнения на по-висока степен. Още по-голямо значение придобива редовното изпълнение на ретроспективния преглед. Когато преди съня си духовният ученик преобръща в душата си преживения ден, той развива във висша степен способността за самонаблюдение. Той се научава все по-обективно да гледа на своите собствени обстоятелства така, сякаш те са чужди. Волевите стремежи се усилват и преобразяват, когато той си спомня дневните събития, независимо от техния ход, така сякаш те протичат от вечерта към сутринта. Самият той определя реда на тяхното следване без помощта на външното протичане на събитията. С това упражнение се постига не само усилване, но и преобразяване на волята. Така волята се освобождава от своята прикованост към външните събития, както и от своята зависимост от етерното и физическото тяло. Тя се съединява с астралния организъм и Аза, и пред нея все повече се открива възможността да действа независимо от тялото. Рудолф Щайнер отбелязва, че за това развитие е особено полезно да се стремим да доведем ретроспективното преживяване до най-малките детайли. Например, когато изкачваме стълби или повторното преживяваме една драма, при ретроспекцията започваме от последните думи и достигаем до началото, извиквайки едно действие след друго. По същия начин можем да се упражняваме и със стихотворение. Още по-добро укрепване на волята се получава, когато ученикът е способен да промени един навик, който живее в него, и да изгради нов навик.

За да продължим това развитие, е необходимо още едно качество. Когато волята е вече способна да извършва

свободно от тялото действие, тя трябва да се преобрази в орган на възприятието, чрез който ученикът може да преживява духовните същества. Рудолф Щайнер посочва човешкото око и говори за това, че то трябва да бъде прозрачно и самоотвержено, за да бъде способно да вижда правилно. Отвъд съзнанието на наблюдателя това око, както и всяко друго човешко сетиво, повишава собствените си жизнени и функционални процеси. Затова то може да съобщава за измененията на наблюдавания обект. Новият орган на волята трябва да бъде в същата степен прозрачен и самоотвержен. Тук особено значение придобива възпитанието на мисленето, описано във „Философия на свободата“. То води до преживяването на чистото мислене, което може да действа така добре както и чистата воля. При изграждането на новия орган са много необходими съзнателност и точност. Ако духовният ученик изпълнява строго тези указания, той може самоотвержено да се потопи със своята преобразена воля в творческите импулси на други същества и да преживее тяхната същност.

Рудолф Щайнер съобщава, че волята е най-младият член на човешката душа, а мисленето е най-старият. Те се отнасят един към друг като малко дете към старец и живеят едновременно в душата на човека. Но това, което се открива пред нас в този земен живот като мислене, в предишния живот е било воля, а това, което в този земен живот е воля, в следващия ще бъде мислене. В следващия живот мисленето и волята се разкриват на друга степен. За обикновеното съзнание остава неизвестно това, че при всички волеви процеси протича изгаряне на материалната субстанция в организма. Човек не знае как замисълът, който възниква в мисленето, влиза във физическата организация и задвижва ръката да вдигне един предмет. Рудолф Щайнер подробно описва този процес и показва как първата му фаза може да се възприеме имагинативно, а втората – инспиративно, и как с помощта на интуитивното познание човек може да съзерцава „пулсиращия и вълнуващ се свят на волята, в който блести Духът, който я пронизва“. Така собствената азова същност преживява себе си в творческия духовен свят и открива, че в нея самата това е нещо изграждащо.

Постепенно стихията на любовта започва да се открива на човешкото същество, отначало в нисша сетивно-зависима форма, а постепенно и в чисто душевна действаща способност. Целта е тя да стане пронизано с мъдрост и самоотверженост качество на Висшия Аз. Също както на Стария Сатурн е била развита волята, на Старото Слънце – чувствата, а на Старата Луна – мисленето, така и на

днешната Земя до пълен разцвет трябва да бъде доведен четвъртият елемент – Любовта. Рудолф Щайнер казва, че силата на любовта трябва да стане познаваща сила и че ученикът трябва да развива едно независимо от телесния организъм чувство на любов. След това той трябва да достигне чрез упражнения и медитации такова преобразяване, благодарение на което силата на любовта ще се превърне в познаващата сила на интуицията. В GA 40 и GA 245 могат да се открият многобройни мантри, които служат на едно такова укрепване и преобразяване. Наред с медитативната работа сега духовният ученик трябва да достигне до едно основно разбиране за същността на любовта и нейното отношение към другите душевни качества: мисъл, чувства и воля. В изследването на границите на познанието Рудолф Щайнер поставя въпроса: кое душевно качество е причина за това, че човек преживява себе си като стоящ на границата на познанието. И духовнонаучното изследване дава шокиращ отговор: „Онова, което прави човека способен да развива любовта чрез собственото си същество вътре в сетивния свят, онова, което дава на човешкото същество силата на любовта, на симпатията и антипатията към сетивното му обкръжение, го лишава от възможността да представи знанието, насочено към нещата и процесите от видимата природа, като прозрачни. Този, който се издига до преживяването на самия себе си от една страна, в познанието на природата от друга страна, в самопознаващо развитие на любовта, той ще може сам да съзерцава това своеобразие на човешкия организъм. Вникването в тази особеност ни позволява да разберем, че човешката душа получава възможност за више развитие на любовта едва когато тя се преживява като отделена от действителността чрез една бездънна пропаст и стои пред границата на познанието. Ако човек запълва всичко около себе си с обикновеното познание, той никога няма да може да се прелее със своето същество в друго същество. Защото именно това се развива в съществото на любовта... Развитието на любовта е самото противопоставяне на пустотата на съзнанието срещу онова, с което това съзнание се изпълва.”

Правилното развитие на способността за любов трябва да бъде подготвено още в сетивно-физическия свят. Колкото по-силна и по-истинска любов към нещата в сетивния свят развие ученикът, толкова по-голямо душевно качество ще му даде преживяването на свръхсетивния свят. Рудолф Щайнер подчертава, че духовното същество, което действа в растението, може да бъде опознато само тогава, когато в сетивния свят се отнасяме към това растение с чиста любов, но трябва ясно да различаваме предаността към сетивните неща от любовта към тях. Първоначалната преданост почиства върху преживяването на себе си в друго същество или процес. Любовта е преживяване на Другия в собствената душа. На разцвѳта на такава любов в земния живот му е необходимо като начало отслабването на усещането за себе си. В противен случай на първо място в собствената душа щеше да живее личното одобрение или неодобрение, а не радостта или страданието на другия. Ако това се съблюдава, тогава упражнението довежда ученика вътре във физически-сетивния свят до предчувствието за творещия дух. Това

преживяване ще става все по-силно и по-силно, ако ученикът интензивно упражнява любовта към природата. Душата му може да се изпълни със съ-мисленето на разнообразните трансформации на растението, съчувствието към случващото се в света на животните, дори и със съвместното воление на съзерцаваните процеси и преобразувания. Ако той съедини самоотвержената сила на любовта с всичко това, тогава той ще се подготви по правилен начин за преживяването на чисто духовния свят. Интензивното свързване с духовните същества изисква надеждно и засилено усещане на будния и силен Аз. Земният Аз, който е под силното влияние на егоизма и самолюбието, се трансформира чрез упражненията и истинското самопознание. Въпреки това духовният ученик трябва да се научи да не обръща внимание на този земен Аз във времето, отделено за неговата вътрешна работа. И дори да забравя за него. Ако неговата способност да обича и неговата самоотверженост са израснали по описания начин, Азът му се връща в нов вид като истинен Аз. „Когато собственият истински Аз се явява в неговото съзерцание, точно в този момент едновременно с него се открива и това, че отсега нататък може да живее в собствения духовен свят.”

Как да разбираме тази способност да обича и тази самоотверженост на най-висока степен? Рудолф Щайнер посочва описаното ретроспективно упражнение, което на този етап трябва да се изпълнява по-задълбочено. Благодарение на него човек освобождава своето вътрешно преживяване от външните природни процеси, от своето етерно и физическо тяло. Но с това той е направил само половината, а тя е основата на онова, което се изисква за усъвършенстването и засилването на любовта. Вътрешното съпреживяване на събитията от външната природа сега трябва да бъде продължено чрез засилено медитативно потъване. Ученикът трябва не само да следи с любов пространствените изменения на очертанията и външната метаморфоза на растенията, но и самият той да стане растение в душата си. Той трябва толкова вътрешно да потъне в него, че да преживее в душата си растежа, цъфтежа и плододаването. Опирайки се на здравата душевна сила, той трябва по същия начин да се потопи в животинското царство, да преживее трагедията на срещащата се там едностранчивост и да развие импулси, улесняващи освобождаването на това царство. Образоването на кристалите с техните ръбове, ребра и ъгли, а след това новото разпадане, разцепване на минерала ще предизвика вътрешно удовлетворение или страдание. Рудолф Щайнер казва, че такива упражнения трябва да изпреварват разкриването на силите на любовта, разпространяващи се над цялото човечество. Колкото по-силно и цялостно осъзнаване на предаността към друго същество успеем да развием в себе си чрез тези упражнения, толкова по-голяма ще стане нашата самоотверженост, и толкова по-голяма трябва да бъде любовта. Висшата способност на любовта става познавателна сила и води към интуитивното познаване на чисто духовните същества. Едва сега може да бъде позната вътрешната същност на собствения Висш Аз. Самият той се е превърнал в изпълнено с любов същество.

СОЦИАЛНАТА ТРИЧЛЕННОСТ КАТО СРЕДСТВО ЗА СПИРАНЕ И ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ВОЙНИТЕ

Преди всичко, подхождайки към този въпрос, трябва да преодолеем предразсъдъка, че социалната тричленност е изключително сложна материя. Да, това, разбира се, е много сложно, но въпреки това, тя трябва да бъде достъпна и за всеки човек, дори и за този, който не е запознат с Антропософията. **Тя трябва да бъде достъпна за абсолютно всеки човек, от олигарх до последния бездомник.**

Може да се каже: как това е възможно, когато ние самите не го разбираме, опитвайки се толкова години да покорим този връх? Как е възможно някакви хора от улицата изобщо да разберат нещо тук? **Може би в контекста на войната всеки човек може да разбере, защото точно това е точката на входа.** Това е точно това, което трябва да спре войната.

Какво всъщност е войната?

По време на война винаги има враждуващи армии, които настъпват една срещу друга, като по този начин те завладяват земя. Разбира се, сега има различни видове така наречена хибридна война: информационна война, кибератаки, културна война, война на брандовете. Но тези видове войни могат да бъдат повече или по-малко в рамките на своите граници.

Но когато гърмят оръдия, лее се кръв, тогава вече на физическо ниво едни армии настъпват, а други се оттеглят. И те не просто се стремят да завладеят армията, а завладяват земя, като в същото време изстребват армията. Но явен признак за настъпление е **завладяването на земя.**

Това е най-важното, най-острото преживяване, че армиите настъпват и тъпчат земята на противника. И по този начин те навлизат в областта на най-голямото заблуждение, най-голямата илюзия. Трябва да осъзнаем дълбоко, че земята е създадена от Бога в началото.

Нещо повече, земята, земната повърхност, всяка секунда, тоест всеки миг, се създава от висшите йерархии. Земният релеф се създава като взаимно действие на два вида сили, а именно Троновете, които действат от земните дълбини, тоест отдолу нагоре. И ако те не се уравновесяваха от действието на други сили, а именно Духовете на движението, които действат от най-високите далнини в обратната посока, ако не се уравновесяваха, тогава нямаше да има земя под краката ни, а земята щеше да отлети в космоса. Има се предвид земната почва, а не земята като планета.

Земната почва под краката ни се образува благодарение на това, че всеки миг се случва динамично уравновесяване на центробежните и центростремителните сили. Сили, идващи от центъра на Земята към космоса, и сили, идващи от космоса към центъра на Земята.

Всъщност, само по себе си, това все още не е равновесие, а динамично равновесие. Ако действаша само тези два вида сили, тогава земята под краката ни би се движела, на някои места биха настъпвали едните, на други – другите, пред очите ни биха се издигали планини или, напротив, биха се разкривали падини. Но въпреки това, с редки изключе-

ния, когато се случва земетресение или изригване на вулкани, тоест, когато някаква тектонична активност избухне навън, тогава, разбира се, земята под краката ни се разтърсва. Земята изчезва от под краката ни, казва народната мъдрост. Но обикновено тя не се изплъзва, защото действат и трети духове, **Духове на формата**, които закрепват полученото равновесие със своя печат.

И земята тогава не се движи. Да си представим мощни духове, най-нисшите от които са **Духовете на формата, Елохимите, създателите на земния еон, създават земята всяка секунда, а някой си въобрази, че е нейният господар и може да я притежава. А друг си е въобразил, че не, аз ще владя този участък, защото съм по-силен, имам по-голяма армия. Аз ще нападна и ще взема тази земя.**

В това се състои цялата идея на войната.

И обратно, ако, или по-скоро, веднага щом се наложи основната идея за социалната тричленност, — тоест че **земята не може да принадлежи на никого, тя се създава всеки миг от висши сили, — тогава войната ще стане принципно невъможна.**

Разбира се, веднага може да се възрази, а как ще стане невъможна, ако онези, които претендират да завземат земята, я игнорират, не виждат, не познават никакви Тронове, никакви Духове на движението, нито Духове на формата. Те виждат вече готовия плод на тяхната дейност.

Те казват: "Чия е тази земя? На Бога? Не виждам никакъв Бог. Значи ще бъде моя." И край, това е. Някой започва да я владее, друг започва да му я отнема. Кое то, както вече показахме, винаги е било причина за война. И сега тази причина може да приключи. Защо?

Да, може да се възрази, че тези, които не са запознати с Антропософията, нямат представа за духовете, които точно в този момент творят земята. Те не ги виждат, не ги познават и не искат да ги познават, а искат сами да владее земята. Защо тогава да се откажат от властта над земята, дори и да разберат, че има такива духове? Кой ще им попречи да продължат да владее земята, както я владее сега?

Но тук трябва да се каже, **че те владее земята по инерция.**

Те владее земята като слуги на Ариман, на когото тези духове за определен период са поверили земята до определен момент. В общи линии, и сега, в някаква ограничена степен, ако Ариман не преминава установените му граници, той е законният княз на този свят, княз на материята. **Той е могъщ дух, който е поставен за наместник над материалния свят.**

Естествено, като княз, като цар, той има свои поданици, чрез които досега е разполагал с материалния свят. И се надява да разполага, не просто да разполага, **той е злоумишлен, той е превишил правомощията си и иска изобщо да отнеме от духовния свят в перспектива това, над което е поставен само като наместник.** Въпреки това, неговата власт, колкото и да е голяма в сравнение с хората, все пак е незначителна в сравнение с такива възвишени ду-

хове. Самият той не е по-висш от Духовете на формата, а още по-малко от Духовете на движение, а още по-малко от Троновете.

Защо тогава Троновете търпят тези беззакония, които върши Ариман, раздавайки земята на своите слуги?

Тук трябва да разберем, че се случва приблизително следното.

Защо има война? Войната е лоша за хората, но духовният свят е принуден да разруши цялата съществуваща земна уредба, за да разчисти пространството и на земята, и в съзнанието на хората, за нещо съвсем ново. Ако хората живеят добре, както са свикнали, те никога в живота си няма да преминат към това ново и ще останат на нивото на малки, капризни, несъзнателни деца.

Въпросът за войната е тясно свързан с въпроса за собствеността.

Очевидно е, че война могат да разпалят само силните на този свят. Обикновените хора не могат да разпалят война. Те могат да направят меле в подлеза. Или, най-много да се сбият село срещу село. Да си уредят престрелки, като през 90-те. Най-много това. **Но да организират престрелка в мащабите на страната, конфликт между страните, могат само господарите на тези страни, които притежават армии и всички останали ресурси.**

Никога в живота обикновените хора не само че не могат да организират война, но и не искат война. За обикновените хора войната е най-ужасното нещо, което може да има. Само като се използват обикновените хора като пушечно месо, войната може да започне и да продължи колкото се може по-дълго, докато това месо не свърши. Оттук трябва да разберем съвсем ясно, че тези **два въпроса са свързани помежду си.**

Въпросът за войната и въпросът за незаконната собственост, която Ариман е присвоил и раздава на своите слуги, които имат възможност да воюват от една страна, а от друга страна, според космическите закони, трябва да бъдат във война. Всъщност те просто изпълняват космическите закони. На тях им се струва, че водят войни по свое усмотрение. Но обикновените хора не разбират нито едното, нито другото. Обикновените хора, зомбирани от средствата за масова информация, просто започват да мразят другия народ, вземат автомати и са готови да стрелят по всеки, който им попадне.

Олигарсите, от своя страна, в определена степен изпълняват задачите на Духовния свят, макар че мислят, че те са организирани всичко. А обикновените хора дори това не го разбират. Степента на тяхното невежество и зомбиране е прекалено висока. На това трябва да се сложи край. И с първата степен на невежество (олигарсите), и с втората (обикновените хора).

Хората трябва да осъзнаят, първо, че народите не могат да воюват помежду си, защото тези войни се организират от олигарсите, а, второ, че дори олигарсите не са тези, които организират войните.

Така че **войните са обективно неизбежни поради необходимостта от развитие на съзнанието. Ако съзнание-то не се развива културно, тоест в свобода, чрез позна-**

ние, тогава то се развива насилствено.

Тогава идва великият учител Война. Така буквално нарича войната Рудолф Щайнер в GA -174 (Карма на неистината). Когато има война, това GA трябва да се чете до дупки. За да се изучи поне сега, поне сто години по-късно, това, което беше дадено тогава по време на войната. И какво от това?

Какво общо има с това антропософското общество? Ако обсъждахме подобни въпроси на физическия план и това циркулираше в съзнанието на физическите хора, това би дало основание на истинските господари на Земята в духовния свят да отнемат лиценза на Ариман за владение на Земята.

Физически това би означавало, че **те самите, тоест небесните господари, биха разполагали със Земята чрез своите човешки представители.**

Те биха казали на Ариман: „Достатъчно, вече си направил достатъчно, но благодарение на всички тези войни, кризи, катаклизми, които си причинил, хората се пробудиха и сега можем да ги направим наши заместници на Земята, а не теб, а ти стой настрана и **се занимавай с това, с което трябва да се занимаваш, а именно, със създаването на материални форми, а не с разпределянето на собствеността между хората.** С това определено не трябва да се занимаваш.” Биха казали на Ариман и биха го отстранили. И разбира се, онези хора, които са в състояние да развият подобно съзнание, подобно мислене, по този начин на Земята, не само в Шамбала, биха били в дълбока връзка с тези духове. Тогава тези могъщи богове биха изградили механизми, по които тази собственост би започнала да се отнема от олигарсите, политиците и държавата като цяло именно към това, което наричаме духовна общност. Това би започнало да се случва. Тоест, когато се стигне до там, че на Земята да възникне духовна общност, то в началото именно това са хората, които в рамките на съществуващото антропософско общество на Земята, а не в Шамбала, биха могли да работят по тези въпроси.

Това само по себе си би променило обстоятелствата.

Олигарсите биха получили вдъхновение чрез своите ангели, че трябва да се занимават с благотворителност. Биха се създали антропософски банки, различни фондове, земеделски фондове, и там постепенно земята би започнала да се предава. Тоест, с узряването на съзнанието на духовната общност, способна да разполага със земята, защото **трябва да се умее да се разполага,** а не просто да се каже, че собствеността трябва да бъде наша, а **трябва да се израсне до степен, в която да може да се разполага.** А с израстването би се осъществило и предаването. В това няма никакво съмнение.

Могъщите духове щяха да намерят начин да го направят, ако има на кого да се предаде.

Това предаване не се случва не защото могъщите богове не могат да се справят с Ариман и още по-малко с олигарсите, а защото просто няма на кого да се предаде.

За съжаление, за най-дълбокото трагично съжаление, се оказва, че Ариман и неговите слуги-олигарси в момента са най-добрите ползватели.

Всички останали биха се възползвали още по-лошо, дори от Ариман и олигарсите. Затова трябва да станем колкото се може по-скоро **наследници, притежатели на земеделските земи. И после това се отнася и за средствата за производство.** Някой олигарх обаче би могъл да каже: „Е, добре, очевидно земята не е моя, прехвърлям я, но къщата, която съм построил върху нея...“. Можете ли да си представите какъв дом е построил олигархът за себе си? „Но къщата, тя сигурно е моя, защото аз я построих. Аз не създавам земята, но къщата определено съм я създал.“ Тогава би му било внушено, че само му се струва, че той я е създал. Но всъщност той не е създал и къщата. **Всичко, от което е създадена къщата, и цялата работа, която е положена, за да се съберат всички изходни материали за къщата, също е чисто духовен процес,** който само в илюзията изглежда, че се прави от хората. С една дума, **не само земята, но и всички големи материални ценности, средствата за производство, биха започнали да преминават към духовната общност,** докато тя расте, за да може да намери най-добрите ползватели и да ги предаде на тях. По този начин антропософското общество на земята, на физическия план, става основа за духовната общност, което ще бъде представител на Земята на тези богове, създатели на Земята, господари на Земята.

Но нека си припомним, че въпросът не беше за духовната общност, а за социалната тричленност. И тук социалната тричленност е много тясно свързана с това, което току-що беше обсъдено.

Въпросът е, че **духовната общност ще намира най-добрите ползватели,** които не само ще се отнасят по най-добрия начин към средствата за производство, но и ще изграждат икономическия живот на принципите на **братството,** а не ще стъпват по главите и труповете на другите. Тоест, те ще работят максимално ефективно не за сметка на унищожаването на конкурентите, а за сметка на това, че, от една страна, ще бъдат максимално разумни, разбира се, но, от друга страна, ще се стремят да разпространят максимално своя продукт, който ще се опитват да направят най-добър. В този смисъл конкуренцията остава, че най-доброто трябва да побеждава, най-доброто не трябва да се смесва с останалите.

Трябва да се стремим то да бъде по-добро. И именно защото е по-добро, то ще бъде и най-привлекателно. Но това изобщо не е пазарна икономика. Те не решават кое е най-доброто, защото ако олигархът реши кое е най-доброто, тогава той прави Кока-Кола и внушава на всички, че тя е най-добрата. Въпреки че това е чиста отрова.

И много други подобни неща.

Особено що се отнася до лекарствата. Затова кое е най-доброто, се решава в комуникацията с тези, за които се прави, а не от самия производител. Как да се създаде такава комуникация, защото това са два полюса, които обикновено не се допират? Обикновено има олигарси, които сами реша-

ват кое е по-добро. И след това, нахлувайки това на главата на объркания потребител, който сам не знае какво иска, може да му се натрапи всичко, което се иска. **Но съвсем не за това духовната общност ще дава на някого средства за производство, за да прави това, което се прави сега. А ще се дава за съвсем друго. За да се роди понятието за най-добрия продукт в комуникацията с пробудения потребител, за да се събуди той, трябва да се създаде междинен слой, който днес условно се нарича “търговци”.**

Тоест, те могат да продължат да се наричат търговци, но това не са търговци в съвременния смисъл на думата. Това са преди всичко комуникатори. Или това, което можем да наречем златни посредници. Златни, защото те стоят в златната Христова среда между тези две полярности, които сами по себе си се ариманизируют и луциферизират.

Христос, който се намира в средата, погасява техните противоположности по правилния начин и ги хармонизира чрез творческата комуникация, която той преди всичко организира, наред с посредническите услуги. По този начин имаме икономически живот, който е автономен и самодостатъчен. Той не се нуждае от регулиране от страна на държавата. В него не възниква произвол на финансовата олигархия. И, от друга страна, над нея не властва и стихията на пазара. И, да речем, примитивните възгледи на потребителите също не се налагат на производителите.

Може да се каже, че в нея търсенето не преобладава над предлагането, а предлагането не преобладава над търсенето. А благодарение на творческата комуникация се ражда най-доброто търсене и автоматично най-доброто предлагане. Не поотделно, а заедно.

В творческата комуникация и най-доброто търсене, и най-доброто предлагане се раждат заедно. Както виждаме, това не е държавна собственост върху средствата за производство и в същото време не е частна собственост, защото собствеността принадлежи на духовната общност. Това отново е златната среда между двете крайности, които се реализират или в социализма, където има държавна собственост, или в капитализма, където има частна собственост.

И двете, както виждаме, са упадъчни. И по този начин тук се реализира **принципът на братството.** Защото не от конкуренцията, а именно от желанието да се задоволи по най-добрия начин търсенето, възниква желанието за производство.

И от друга страна, потребителите не искат да изстискат цените, не искат всичко да е съвсем евтино, за да не загине производството. Те ценят и обичат производителя. Те са фини ценители на това, което той прави. И искат, и могат да го възнаградят достойно. Могат, защото самите те работят някъде в също толкова добро производство и имат

достатъчно пари.

Виждаме, че в икономическата сфера цари принципът на братството, който не трябва да се бърка с два сродни на него принципа, които са сродни, но въпреки това са съвсем различни. В икономическата сфера не трябва да има равенство, което, да речем, в комунистическото движение в ранния Съветски съюз се изразяваше в така наречената "уравниловка". Независимо кой как работи, разпределяше се по равно. Ние сме братя, значи всичко е по равно. Но примитивизмът веднага ще убие икономическия живот. В него трябва да се запазят здрави различия. Хората имат обективно различни нужди. Някой има голямо семейство, друг се нуждае от много по-малко, трети иска да работи много повече, а четвърти иска да работи по-малко. Затова изравняването тук е напълно неуместно. То е убийствено и разрушително, както знаем от историческия опит.

И също така фактът, че **икономическият живот трябва да бъде свободен от държавата**. Но това не означава, че там трябва да цари свобода. Това не е свободна икономика, която се нарича либерална икономика. **Либералната икономика** създава пазарна стихия. Защото всички са свободни. Свободни да произвеждат каквото искат и да консумират каквото искат.

На пръв поглед това изглежда прекрасно.

Но пазарът, икономическият живот – това не е областта, в която трябва да цари стихията. Защото това ще доведе до огромно разхищение, неизбежно ще възникне конкуренция и огромни разходи, произтичащи именно от самата конкуренция. **Конкуренцията е много скъпо нещо**. Ето защо либералната икономика, колкото и прекрасна да е, да речем, в сравнение с тоталитарната държава, където всичко е под контрола на държавните структури, все пак е разрушителна. Ето защо **асоциативната икономика е единствената форма, която има бъдеще**. Всичко останало е упадъчно и ще доведе до кризи и войни.

Свободата няма място в икономиката, а има място именно в духовния живот, с който всичко започна. Защото ще си спомним, че **асоциативната икономика започва с възникването на духовна общност**.

И преди всичко в лицето на антропософското общество, което е в състояние да разбере тези идеи и да стане зародиш на бъдещата духовна общност. **Разбира се, антропософското общество и духовната общност не са едно и също нещо**. **Духовната общност** не е просто някаква отделна общност, а по принцип е **третият член на социалния организъм**.

Разбира се, тук също няма уравниловка. Има съвършено забележителни, духовно надарени хора. Има и напълно бездарни, посредствени. В никакъв случай те не се уравняват. Нещо повече, дори принципът на братството тук не трябва да се прилага, защото той неизбежно ще уравнява. Ако един студент не е учил, не се е подготвил за изпита, и неговият приятел от чувство за солидарност каже, че и той няма да се яви на изпита, това ще бъде абсурдно.

Братството, колкото и прекрасно да е, все пак не е приложимо в духовния живот. То ще доведе до неговото разрушение, точно както и равенството.

Ако гениалният писател бъде сравняван с напълно бездарния, и двамата ще бъдат оценявани еднакво, което ще разруши духовния живот, както и икономиката. Затова само свобода и **единствената свобода е ръководен принцип в духовния живот**. Само тук могат да се сравняват талантите и способностите на хората и да има здравословна конкуренция между тях. Във всички останали случаи конкуренцията, която изразява свободата, не трябва да има място. Напротив, тя ще бъде разрушителна.

Само в духовния живот тя е съзидателна.

Но бедното равенство, което е разрушително и там, и там, и в икономиката, и в духовния живот, къде е то? Равенството – какво е доброто в него? Когато казваме, че пред Бога всички са равни, ние разбираме, че това е добре, че Бог е справедлив. Бог може да даде на някого повече, на някого по-малко.

Някого прави богат, някого беден. Някого гениален, някого бездарен. Някого много умен, някого ужасно глупав. **И все пак в моралната оценка пред Бога всички са равни**. В определен смисъл пред закона всички са равни. Или при вземането на решения, които засягат общи въпроси за развитието, да речем, на страната.

Всеки пълнолетен човек трябва да има еднакво с всички право на преценка. Право на преценка и вземане на решения. На никого не може да се каже, че си от по-нисшата класа, затова не можеш да решаваш това. Ти си глупак. **По този начин можем да видим, че между тези две, също по себе си полярни сфери на социалния организъм, духовната и икономическата, трябва да има средна прослойка**. Точно както между мисленето и волята трябва да има чувство, между умствената дейност и обмяната на вещества трябва да има ритмична система, която ритмично хармонизира и двете. В противен случай всяка от тях сама по себе си би умряла. Така е и тук. Всяка област сама по себе си би умряла, ако не съществуваше **ритмична система, която е истинското право**. Не това, което днес наричаме право.

Виждаме, че всички съвременни названия не работят. Духовният живот трябва да бъде съвсем друг. Можете ли да си представите кого разбираме под духовни хора? Някакви отваяни чудаци, които са далеч от реалността. А тук, напротив, именно духовният живот владее това, което днес владее олигарсите. Как това да се побере в главата? Никак. Икономическият живот е напълно различен. Колкото асоциативната икономика се различава от всичко, което можем да си представим, също така и **правният живот**. Трябва да разбираме, когато казваме тази дума, че това е нещо съвсем различно от съвременния правен живот, който вече е остарял с цяла една културна епоха. Защото той продължава да възпроизвежда същото римско право, подходящо за епохата на разумната душа, подходящо, необходимо и изиграло своята изключителна роля тогава.

Но в епохата на **съзнателната душа** правото отново трябва да бъде съвсем друго.

То трябва да осигури в тричленния социален организъм възможност на всеки човек, ако е вменяем, разбира се, има и невменяеми хора, първо, до определена възраст човек все още няма възможност за вменяемо съждение, или

пък умствена, психическа болест също го лишава от такава възможност, или старческа деменция. Но все пак повечето хора, населението все пак е повече или по-малко вменяемо, и тези условия трябва да създадат невероятната възможност **всеки наистина да има право на глас**. Не онова идотско право на глас, което съществува сега в представителната демокрация, когато на хората просто им се отнема гласът, а някакви мафии само в момента на изборите подкупват избирателите, а после сами царуват и ограбват тези маси до кокал, за да си купят отново гласовете им на следващите избори.

Трябва да се осигури реална пълна демокрация, пълна свобода на изразяване на всеки човек. Това, разбира се, е напълно невъзможно да си представим. Това не може да се сравни с никакво римско право. И все пак това е наложителна необходимост. Ако това не се случи, този трети член на социалния организъм, всъщност вторият, среден между първия и третия, то и другите два няма да могат да функционират, дори и да са добри сами по себе си. И това ще се реализира.

Тоест, няма предварително дадена рецепта. Прави така и така, и ще изградиш правна система. **Това ще се изгражда в хода на това, как общият идеален образ, култивиран от антропософското общество, като зародиш на духовното общество, ще бъде разработен до такава степен, че от антропософското общество ще започне да се разпространява сред масите**. Това ще започне да се обсъжда. И тогава **това, което се намира в духовния свят като прототип на тричленния социален организъм**, ще започне да се доближава до съзнанието на хората. Хората ще започнат масово да получават вдъхновение как точно да го направят. Затова не трябва да има възражения, че всичко това е утопия, че е невъзможно, че е недостижимо. Че никой няма да се съгласи с това. Че никой няма да може да го направи. Че народът е тъп като стадо овце. Че той няма да възприеме такива високи материи. Олигарсите, напротив. Те, разбира се, ще разберат всичко това, но няма да им хареса. Те няма да загубят богатствата си. Те няма да допуснат това.

Всичко това са празни думи. Защото ако съществуваше само материалният свят, тогава, разбира се, щеше да бъде

така. Ако князът на този свят беше вечен и непоклатим, тогава, разбира се, щеше да бъде така.

Но времето на княза на този свят всъщност е изтекло. **Дошло е времето на Шамбала, дошло е времето на Невесното царство (GA 118)**. Затова това, което досега не беше възможно, не само е възможно, но и трябва да влезе в сила колкото се може по-скоро. **Трябва само да се отвори канал. Трябва само да се даде възможност на висшите йерархии да вдъхновяват хората**.

За тази цел хората, които са призвани за това, образуват Антропософско общество и започват да обсъждат интензивно всичко това. Добре е, че духовната наука дава достатъчно материал, който може да се изучава, обсъжда и преживява медитативно. По този начин се създава портал на физическия план, през който тези духовни прототипи ще се предават отвъд границите на Антропософското общество. Но ако само антропософското общество не разбира значението на това, ако антропософите са мързеливи да го правят, тогава ще дойде великият учител, за когото вече говорихме. Кризите и социалните катаклизми ще се засилват. Те сами по себе си няма да утихнат, а ще стават все по-лоши и по-страшни.

Ето защо Антропософското общество има колосална спасителна задача.

Ариман, вярно, направи всичко възможно и невъзможно, за да изтрие това от съзнанието, за да забравят антропософите за своята задача и просто да се блъскат безредно, наистина, като стадо овце. Антропософското общество не е напълно забранено, но са създадени такива условия, че те просто се блъскат в него като на пазар и абсолютно не могат да си спомнят защо са тук.

Въпросът за тричленността на социалния организъм именно в Източна Европа е ключов. На други места не е точно така. В Централна Европа самата духовна наука като такава е ключова. Социалното преустройство вече би произтичало от нея, но и то не само по себе си, а само след завръщане от Изтока.

Ако дадем възможност на Изток да пламне, тогава това, което се формира на Запад! Ето така можем да разберем този ред от Медитацията на Основополагащия Камък.

Олга Шишкова

На дейните човешки същества не е дадено време за почивка. Тяхна съдба е да живеят в борба. От живот към живот, от пролет към пролет, като растения, които израстват винаги изправени, отвъд грешките, към истината, през веригите, към свободата, отвъд болестите и смъртта към красотата, здравето и живота.

Рудолф Щайнер

Ако вярвам, че съм това, което светът прави от мен, нищо не бих могъл да сторя. При това положение, аз разбира се не бих могъл да предотвратя разрушаването на планетата, но ако мисля какво наистина всеки от нас е, или би трябвало да бъде, независимо от световната ситуация, а именно един самостоятелен човек, отговорен пред света и за света, тогава разбира се, бих могъл да направя много.

Вацлав Хавел

Върху отминалото да почива бъдното. Отминалото да почувства бъдното за крепко настоящо битие. Във вътрешна житейска съпротива на мировата същност да укрепва будността, мощта на дейността в живота да цъфти. Отминалото бъдното да носи.

Рудолф Щайнер, GA 40

Коледна конференция на Антропософското общество в България

20 – 21 декември 2025 г.

20 Декември

11:30 - Евритмия

11:45 - „Свободата в духа на Рудолф Щайнер“, лекция на д-р Т. Франгов

13:30 - Разговор в кръг

Обедна почивка

16:00 - Концерт изнесен от Центъра за хора с увреждания „Подкрепа“ кв. Слатина, София. В концерта ще участват и представители на дипломираните гласови терапевти.

17:00 „Човешката душа от Рождество до Великден“, лекция на Георги Акабалиев

19:00 - Съвместно посещение на ресторант

21 декември 2025 г.

10:00 - Откриване на деня с евритмия водена от Мирослава Вахрам

10:30 - „Камъкът на основата във вътрешния храм на човешката душа“, лекция на Веселина Велкова

12:00 - Цялостен обзор на конференцията

13:30 - Край

Зимният лагер ще се проведе през февруари 2026 г. в „Ютопия“, Средна гора, където беше миналата година. Повече информация ще публикуваме в следващия брой.

В началото на календарната 2026 г., в периода 8-11 януари, Михаил Пицхелаури ще гостува в България със семинар на тема: „Медитация и медиация“.

Домакин на събитието ще бъде Валдорфско училище „Проф. Николай Райнов“.

За повече информация: Ваня Тодорова 0898 76 64 28, Ира Николова 0879 10 02 79.

АНТРОПОСОФСКИ ГРУПИ

ВАРНА

Антропософска група
„Михайлова ковачница“

Радослава Ангелова
тел. 0878 478 638

СОФИЯ

Група „Михаил“

Лалка Фингарова, тел. (02) 868 99 49;
0888 263 741

„Гласови терапевти с Антропософска терапия чрез пеене“

Ул. „Х. Димитър“ 13

Цветя Мишкова 088295 3550
Красимира Калчева 0878 909 312

Антропософски кръг „Аристотел“

Доц. д-р Иванка Кирова,
тел. (02) 831 78 74

Група „Рудолф Щайнер“

Александър Бояджиев
тел. 0888 406 095

Група „Ариадна“

Юлиан Андонов
тел. 088 662 6489

Група „ЛОГОС“

Константин Йорданов
тел. 0894 515 355

Курсове по антропософска
социална арт-терапия

За връзка:

Снежана Бечева 0887 049 946
Вихра Калапишева 0887 152 335.

Група „София“

Михаил Колев, тел. 0884910127

СТАРА ЗАГОРА

Група „Рудолф Щайнер“

Георги Акабалиев, тел. 0878 398 509

Социална художествена терапия

„Дъгата на Дочка“

Дора Петрова, тел. (042) 643 500

Евритмична група „Граала“

Диана Демирева – 08875 59777

БУРГАС

Група „Парсифал“

Димитър Колев 0889 611 444

ЯМБОЛ

Група „Светлина“

д-р Ива Манева, тел. 0887

179 057

ПЛЕВЕН

Група „Михаил“

Моника Хаджиева тел. 0878 250 730

ПЛОВДИВ

Група „Мани“

Тони Кюмюджиян-0888992862
Мартин Атанасов-0883604339

Дарителски сметки

на Антропософското

общество в

България

BGL BG24UNCR76301075590031

USD BG10UNCR76301175509595

EUR BG07UNCR76301475508630

Георги Акабалиев – 0878 398 509

Александър Бояджиев – 0888 406 095

БЛАГОДАРИМ !

Скъпи приятели, уважаеми читатели на „Антропософски вест“, Всеки, който желае да изкаже мнение или коментар по разискваните в настоящия и бъдещите броеве на вестника теми, може да ни пише на e-mail: vestnik@aobg.org . **Очакваме ви.**
От редакцията

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Веселина Велкова

Цветя Мишкова

Христина Ангелова

Георги Акабалиев

Тел: 0897 728885

e-mail: vestnik@aobg.org

уебсайт: www.aobg.org

Отговорност за съдържанието на публикуваните материали носят единствено техните автори.